

Schoolgids

Bartiméus College Zeist
Schooljaar 2021-2022

Bartiméus

voortgezet speciaal onderwijs

Stichting Bartiméus Sonneheerdt is dé expertiseorganisatie in Nederland op het gebied van leven, leren en werken met slechthoortheid of blindheid (en eventueel bijkomende beperkingen) voor alle mensen met een visuele beperking en iedereen die professioneel of persoonlijk bij hen betrokken is. Stichting Bartiméus Onderwijs is onderdeel van Bartiméus en maakt deel uit van de klantgroep Kind en Jeugd.

Naast onderwijs voor leerlingen die slechthoort, blind of meervoudig visueel beperkt zijn geeft Bartiméus ook ambulante onderwijskundige begeleiding op andere scholen en ambulante begeleiding thuis.

Wanneer functioneren met een visuele beperking tot vragen leidt, is Bartiméus beschikbaar voor antwoorden en persoonlijk deskundig advies. Zodat iemand die blind of slechthoort het leven kan leiden dat bij hem of haar past.

Want uiteindelijk gaat het niet om hoeveel procent je ziet.
Het gaat om hoeveel procent je leeft.
Bartiméus gaat voor 100% leven.

Bartiméus werkt vanuit een christelijke visie en staat open voor alle cliënten, ongeacht hun levensbeschouwing.

Tot Bartiméus' taken behoren eveneens diagnostiek, wetenschappelijk onderzoek, deskundigheidsbevordering en het verder ontwikkelen van dienstverlening en onderwijs.

Inleiding

Bartiméus College in Zeist biedt voortgezet speciaal onderwijs voor kinderen en jongeren met een visuele beperking in de leeftijd van 12 tot 20 jaar. Uw kind krijgt er alle ruimte zich te ontplooien en wordt gestimuleerd te laten zien wat het kan. Het leert zijn zelfstandigheid en zelfredzaamheid vergroten om mee te doen in de maatschappij, nu en later. Zo nodig met hulp van aangepaste materialen of extra begeleiding.

Deze schoolgids is bedoeld om ouders van (toekomstige) leerlingen een inkijkje te geven in het reilen en zeilen van het Bartiméus College in Zeist. Om ervoor te zorgen dat u gemakkelijk de informatie vindt die u zoekt, bestaat de gids uit twee delen.

Algemene en praktische informatie

In dit algemene deel beschrijven we onze school en de manier waarop we onderwijs bieden vanuit het beleid voor meerdere schooljaren, zoals:

- onderwijsprogramma en lestijden
- contactmomenten ouders/verzorgers
- vervoer, verlof en verzuim

Jaarlijks supplement

Daarnaast is er een supplement voor ouders die al een kind op school hebben. Daarin staat de praktische informatie die betrekking heeft op de organisatie van het betreffende schooljaar, zoals:

- groepsindeling en bemensing van de klassen
- jaarkalender met daarop de geplande schoolactiviteiten
- informatie over de ontwikkeldoelen en kwaliteitszorg

Vragen? Wij beantwoorden ze graag!

Stel ze telefonisch op 030-698 23 46 of [via e-mail](#).

Persoonlijk kennismaken? Dat kan uiteraard ook. U bent van harte welkom voor een gesprek en/of rondleiding.

Hartelijke groet,
Team Bartiméus College te Zeist

‘Laat zien wat jij kan!’

Inhoudsopgave

Inleiding	3
Algemene en praktische informatie.....	3
Jaarlijks supplement.....	3
Vragen? Wij beantwoorden ze graag!	3
Inhoudsopgave.....	5
1. Ons onderwijs.....	10
Gewoon waar dat kan, speciaal waar nodig	10
Onderwijs voor 12- tot 20-jarigen	10
Uitstroomprofiel Vervolgonderwijs – leerroutes vmbo en havo	11
Uitstroomprofiel Arbeid	11
Uitstroomprofiel Arbeidsmatige dagbesteding	12
Uitgangspunten van ons onderwijs	12
Onderwijsduur, leerplicht, kwalificatieplicht, uitstroom.....	13
Klassenindeling en groepsgrootte.....	14
Vakkenaanbod in de verschillende leerstromen	14
Expertise	14
Vakken in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs	14
Vakken in de uitstroomprofielen arbeid en dagbesteding.....	15
Activiteiten voor alle leerlingen naast het lesaanbod.....	15
Leerlingen volgen via leerlingvolgsystemen	16
In-, door- en uitstromen leerlingen	17
2. Contact met ouders/verzorgers.....	19
Bespreken ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)	19
Mentor.....	19
Nieuwsbrief.....	19
Ouderavond Open avond Thema-avond.....	19
3. Samenstelling team en leerlingenraad	20
Teamleden en hun rol.....	20
Leerlingenraad.....	21
4. Praktische informatie.....	22
Boeken en schriften.....	22

Computergebruik	22
Gym(kleding)	23
Kluisje: sleutel en borg	23
Lesrooster	23
Lunch	24
Mobiel telefoongebruik	24
Ouderbijdrage	24
Ov-chipkaart	25
Pauzes	25
Schoolregels	26
Schoolspullen	26
Vervoer taxi en OV	26
Verlof aanvragen	27
Zelfstudie	27
Ziek of afwezig calamiteit buiten schooltijd	27
5. Leerlingondersteuning	28
Zorg tijdens onderwijs en extra ondersteuning	28
Commissie van Leerlingondersteuning (CvL)	28
Ondersteuningsstructuur	28
(Para)Medisch	29
Oogarts	29
GGD-arts	29
Medicijnen en medische handelingen	29
Therapieën	30
Ambulante Begeleiding	30
6. Reglementen en regelingen	32
Beoordeling arbeidsvermogen en Wajong	32
Beschadigen schooleigendommen	32
Bescherming persoonsgegevens	32
Foto's en filmopnamen	33
Incidenten	33
Klachten	33
Schorsing en verwijdering	34
Sociale veiligheid	35

Specifieke begeleidingsmogelijkheden thuis.....	35
Tegemoetkoming scholieren 18+ en ziektekostenverzekering	36
Verzuim	36
Bijlage 1 Onderwijsprogramma	38
Onderwijs in de onderbouw	38
Overgang van onderbouw naar bovenbouw	40
Bovenbouw vmbo	41
VSO Arbeid: uitstroomprofiel arbeid en dagbesteding	44
Leerroute arbeid en arbeidsmatige dagbesteding	44
Doelgroepenmodel	46
Lessentabel onderbouw vmbo en havo.....	48
Lessentabel bovenbouw	48
Executieve functies (EF).....	51
Kritische succesfactoren (KSF).....	51
Bijlage 2 Toelating	52
Commissie van Onderzoek regelt toelating	52
Procedure voor toelating	52
Bijlage 3 Zicht op ontwikkeling en begeleiding.....	54
Ontwikkelingsperspectief (OPP)	54
Van vakleerplan naar studiewijzer.....	55
Somtoday – uitstroomprofiel vervolgonderwijs.....	55
Rapporten	56
Commissie van Leerlingondersteuning (CvL).....	56
Ondersteuningsstructuur.....	57
Begeleiding leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte	57
Bijlage 4 Stage.....	61
Stage in uitstroomprofiel arbeid en arbeidsmatige dagbesteding	61
Stage in uitstroomprofiel vervolgonderwijs	63
Bijlage 5 Over Bartiméus	66
Bartiméus Kind & Jeugd	66
Bartiméus Onderwijs	66
Missie, identiteit en bouwstenen	67
Instellingsplan en jaarplan	69
Innovatie en ontwikkeling	69

ICT (informatie- en communicatietechnologie).....	70
De kennisorganisatie	71
Medezeggenschapsraad (MR)	71
Sponsoring.....	72
Inspectiebezoek en toezichtarrangementen	72
Zelfevaluatie- en tevredenheidonderzoek	73
Bijlage 6 Afkortingenlijst.....	75

Deze gids is gecheckt op toegankelijkheid. Alle afbeeldingen zijn voorzien van alt-tekst. Let op: niet alle plaatjes staan inline.

Deze schoolgids is desgewenst ook als papieren versie beschikbaar en op te vragen via secretariaat-vso-so@bartimeus.nl.

In deze schoolgids spreken we over ouders: hiermee worden ook de verzorgers bedoeld, evenals eenoudergezinnen.

Bij deze schoolgids hoort een supplement met jaarlijks wisselende informatie.

**'Gewoon waar dat kan,
speciaal waar nodig'**

1. Ons onderwijs

Gewoon waar dat kan, speciaal waar nodig

Bartiméus is dé expertiseorganisatie voor kinderen, jongeren en volwassenen die slechtziend of blind zijn. Bartiméus Onderwijs verzorgt onderwijs voor leerlingen met een visuele beperking, voor wie regulier onderwijs niet (meer) passend genoeg is. Ons onderwijs sluit aan bij de individuele mogelijkheden, talenten en de belevingswereld van leerlingen.

Het motto van ons onderwijs is 'Ik doe mee'. Leerlingen krijgen ruimte om zich te ontplooiën en worden gestimuleerd te laten zien wat zij kunnen, zodat zij het leven kunnen gaan leiden wat bij hen past. Het uitgangspunt bij dit alles is 'gewoon waar het kan, speciaal waar nodig'.

Onderwijs voor 12- tot 20-jarigen

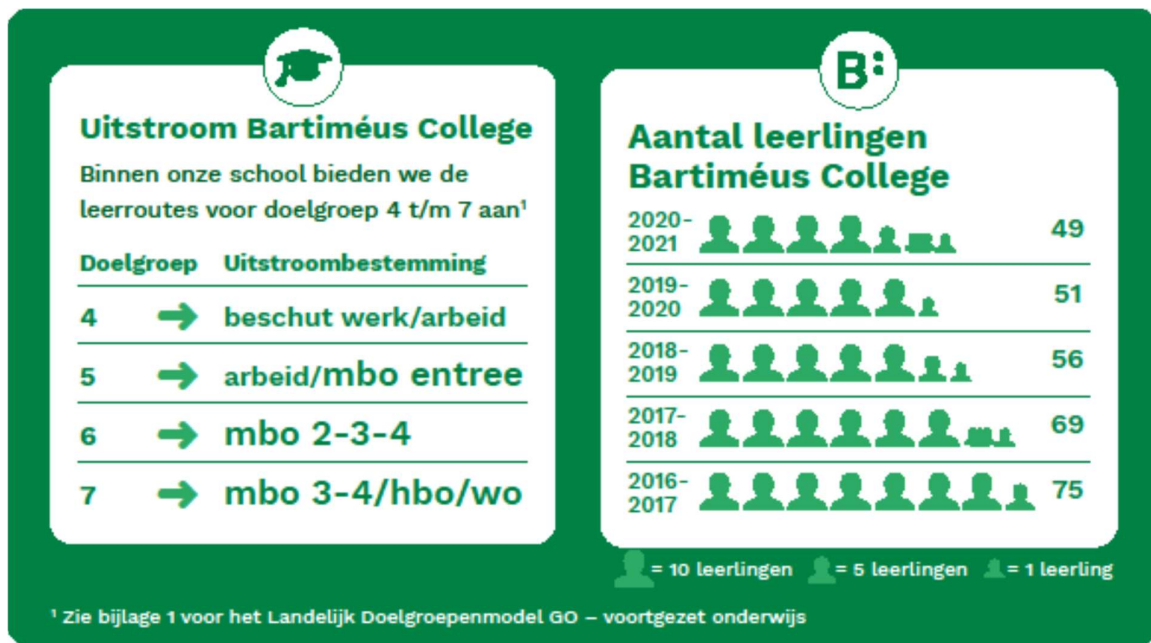
Bartiméus College in Zeist verzorgt het onderwijs aan leerlingen in de leeftijd van 12 tot 20 jaar met een visuele beperking. Dit zijn leerlingen met capaciteiten en talenten en vaak met specifieke problematiek en daardoor met speciale onderwijs- en begeleidingsbehoeften.

Om aan te sluiten bij de onderwijsbehoeften van de leerlingpopulatie, biedt het Bartiméus College drie uitstroomprofielen aan, te weten:

1. uitstroomprofiel Vervolgonderwijs - gericht op het behalen van een diploma en/of certificaten (vmbo, havo) en het toeleiden van leerlingen naar het mbo of hbo
2. uitstroomprofiel Arbeidsmarktgericht – gericht op toeleiden van leerlingen naar de reguliere arbeidsmarkt, inclusief beschut werk
3. uitstroomprofiel Dagbesteding – gericht op het toeleiden van leerlingen naar een vorm van arbeidsmatige dagbesteding

Het uitstroomprofiel Vervolgonderwijs kent drie leerroutes, namelijk de leerroute havo en twee leerroutes vmbo. Lees hierover meer op de volgende pagina.

De uitstroomprofielen Arbeid en Dagbesteding worden op het Bartiméus College gezamenlijk vormgegeven in de leerroute Arbeid. Lees hierover meer op de volgende pagina.

Voor meer informatie over het onderwijsprogramma, het onderwijsaanbod in de onder- en bovenbouw en de lessentabellen van de verschillende uitstroomprofielen: zie onderstaande paragrafen en [bijlage 1](#).

Uitstroomprofiel Vervolgonderwijs – leerroutes vmbo en havo

Het uitstroomprofiel Vervolgonderwijs is passend voor leerlingen die cognitief gezien in staat worden geacht een vorm van examen te doen en een diploma of deelcertificaten te behalen.

Deze leerlingen zijn vanwege specifieke beperkingen of stoornissen op ondersteuning aangewezen. Op het Bartiméus College integreren wij deze ondersteuning in het onderwijsprogramma. De onderwijsbehoeften verschillen per leerling en per leeractiviteit en vragen dus om maatwerk.

Binnen het uitstroomprofiel Vervolgonderwijs zijn er drie leerroutes:

- vmbo basis- en kaderberoepsgerichte leerweg (bb/kb)
- vmbo theoretische leerweg (tl)
- havo

Uitstroomprofiel Arbeid

Het onderwijs binnen het uitstroomprofiel Arbeid bereidt leerlingen voor op functies binnen de arbeidsmarkt, inclusief beschut werk.

Van de leerlingen wordt ingeschat of zij toelaatbaar zijn naar arbeid (loonvormende arbeid) of beschut werk. Het profiel richt zich op werken, wonen en vrijetijdsbesteding.

Voor deze leerlingen is het mogelijk IVIO-examens in één of meerdere vakken en op verschillende niveaus te doen.

Uitstroomprofiel Arbeidsmatige dagbesteding

Als een leerling in de leerroute Arbeid niet toelaatbaar is naar loonvormende arbeid zal de leerling in het uitstroomprofiel Dagbesteding geplaatst worden. De meeste leerlingen met de leerroute Arbeid stromen uit naar een vorm van arbeidsmatige dagbesteding.

Zie voor meer informatie over de verschillende uitstroomprofielen [bijlage 1](#).

Uitgangspunten van ons onderwijs

Bartiméus College is een school waar elke leerling wordt gekend. Een school waar onderwijs wordt gegeven in een gezonde leeromgeving met een uitdagend én veilig school klimaat. Wij willen leerlingen ruimte, veiligheid en uitdaging geven binnen een heldere structuur. Daarbij staan we voor gevarieerd, gedifferentieerd en uitdagend onderwijs dat aansluit bij de individuele mogelijkheden, talenten, interesses en belevingswereld van de leerlingen.

Het onderwijs is erop gericht dat onze jongeren kennis en vaardigheden verwerven die van belang zijn in het vervolgonderwijs, op de arbeidsmarkt en bij de arbeidsmatige dagbesteding en in de samenleving. Met als doel om te kunnen participeren in de maatschappij om, zo zelfstandig mogelijk, als mondige burger in de samenleving te kunnen leven en werken.

Sleutelwoorden hierbij zijn:

- participatie
- vol vertrouwen en succesvol een volgende stap nemen
- zelf keuzes leren maken
- verantwoordelijkheid leren nemen voor de eigen ontwikkeling
- samen leren en samen verantwoordelijk

Wij streven er naar het onderwijs zo goed mogelijk af te stemmen op zowel de mogelijkheden van de leerling als op de maatschappelijke werkelijkheid. Het onderwijs en de begeleiding zijn erop gericht voor elke leerling de beste plek te vinden.

Bij het afsluiten van de schoolperiode krijgen de leerlingen uit de leerroute arbeid een persoonlijk portfolio mee. Hierin zitten bewijzen van deelname, behaalde certificaten, schooldiploma en evaluaties van de gelopen stages.

De uitgangspunten en inhoud van het regulier voortgezet onderwijs zijn medebepalend voor het onderwijs bij ons op school.

Vanuit het motto **'Ik doe mee'** worden jongeren uitgedaagd het beste uit zichzelf te halen en zich zodanig te ontwikkelen dat zij met vertrouwen de volwassenheid tegemoet treden.

Onderwijsduur, leerplicht, kwalificatieplicht, uitstroom

De totale cursusduur van het vso is minimaal vier jaar voor vmbo, vijf jaar voor havo en maximaal acht jaar in de leerstroom arbeid.

Leerlingen zijn leerplichtig tot de leeftijd van 16 jaar. Het schooljaar waarin zij 16 worden, dienen zij af te maken.

Naast de leerplicht geldt de kwalificatieplicht. Met een startkwalificatie hebben schoolverlaters meer kans op een baan. De overheid wil dat leerlingen een startkwalificatie halen. Daarom vallen leerlingen van 16 tot 18 jaar onder de kwalificatieplicht. Het is bedoeld om schooluitval tegen te gaan en de kansen op een baan te vergroten.

De kwalificatieplicht houdt in dat leerlingen van 16 tot 18 jaar verplicht zijn onderwijs te volgen als zij geen havo- of vwo-diploma of diploma middelbaar beroepsonderwijs (mbo) niveau 2 of hoger hebben.

De leerlingen in de uitstroomprofielen Arbeid en Dagbesteding zijn niet in staat om een startkwalificatie te behalen gezien hun cognitieve vermogens. Zij hebben daarom vrijstelling van de kwalificatieplicht.

Het streven van het Bartiméus College is dat leerlingen uitstromen:

- met een volledig kwalificerend diploma dat doorstroomrecht geeft naar het mbo of hbo (profiel Vervolgonderwijs)
- of instromen op de arbeidsmarkt (profiel Arbeid) of een vorm van dagbesteding (profiel Dagbesteding)
- en toegang kunnen krijgen tot het doelgroepenregister
- vanaf de leeftijd van 18 jaar (zes jaar onderwijs in het vso), omdat zij dan veel tijd hebben gehad om de algemene en specifieke werknemersvaardigheden aan te leren en te trainen in de praktijk binnen en buiten de school

Een verlenging van de onderwijsduur t/m de leeftijd van 20 jaar behoort tot de mogelijkheden. In specifieke gevallen is het mogelijk om ontheffing bij de inspectie aan te vragen voor het schooljaar waarin de leerling 21 wordt. Dit kan alleen als de leerling het profiel vervolgonderwijs of arbeid volgt.

Klassenindeling en groepsgrootte

In de onderbouw van het vso hebben we drie brugklassen. Brugklas 1 en brugklas 2 hebben ieder een eigen lokaal met vaste mentoren.

Daarnaast hebben we een combi brugklas vmbo/havo leerjaar 1 en 2. Deze klas heeft vaste mentoren en meer verschillende docenten.

Leerlingen uit de combi brugklas 1-2 en de bovenbouw met het uitstroomprofiel vervolgonderwijs wisselen elk lesuur van lokaal en leerkracht. De praktijk- en theorielessen geven wij in vaklokalen.

Leerlingen met het uitstroomprofiel arbeid en arbeidsmatige dagbesteding krijgen onderwijs in een eigen klas arbeid, met twee vaste mentoren. De praktijklessen worden gegeven door verschillende vakleerkrachten in praktijklokalen.

De grootte van de klassen varieert per klas, per vak en per leerjaar. Per vak roosteren we combinatieklassen. De namen van de verschillende stamgroepen corresponderen met 'Somtoday' en het rooster. In het jaarlijks supplement bij deze schoolgids leest u meer over de klassenindeling van het huidige schooljaar.

Vakkenaanbod in de verschillende leerstromen

Expertise

Naast gewone middelbare schoolvakken besteden we ook aandacht aan expertisevakken gericht op leerlingen met een visuele beperking. Er zijn lessen in Oriëntatie & Mobiliteit en digitale vaardigheid, bijvoorbeeld voor het lezen met tablets, de 'Braille Studio', 'Tactiel Profiel' en de toepassing van leermiddelen zoals een 3D-printer.

Vakken in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs

De leerlingen met uitstroomprofiel vervolgonderwijs krijgen bijna dezelfde vakken als in het reguliere onderwijs (bij de leerroutes vmbo of havo).

In de onderbouw zijn dit vakken die behoren tot de kerndoelen onderbouw voortgezet onderwijs. In de bovenbouw zijn dit vakken die toe leiden naar het examen of certificaten en naar vervolgonderwijs, zoals:

- Nederlands
- Engels
- Duits
- Frans
- wiskunde
- algemene rekenvaardigheden
- mens en maatschappij: geschiedenis en aardrijkskunde
- biologie
- economie
- stage
- loopbaanoriëntatie en loopbaanbegeleiding (LOB)
- maatschappijkunde
- maatschappijleer
- maatschappijwetenschappen
- levensbeschouwing
- burgerschap
- bewegingsonderwijs
- muziek
- tuinpraktijk
- 21^e-eeuwse vaardigheden
- kunstcarrousel met theater en beeldende vorming
- verzorging
- informatica

Vakken in de uitstroomprofielen arbeid en dagbesteding

- Nederlands
- Engels
- rekenen-wiskunde
- mens en maatschappij (onderbouw)
- cultuur en maatschappij (bovenbouw)
- bewegingsonderwijs
- tuinpraktijk
- algemene techniek
- verzorging
- seksuele vorming
- levensbeschouwing
- muziek
- sociale vaardigheden/ loopbaanoriëntatie en loopbaanbegeleiding (LOB)
- kunstcarrousel met theater en beeldende vorming
- ICT
- stage (intern en extern)

Activiteiten voor alle leerlingen naast het lesaanbod

- vieringen
- creatieve ontwikkeling
- sportactiviteiten
- projectdagen
- bezoeken musea, Tweede Kamer, kasteel, kerk en moskee
- werkweken voor de onderbouw of bovenbouw (wisselt jaarlijks)
- workshops rondom een thema
- klassenuitjes

Leerlingen volgen via leerlingvolgsystemen

OntwikkelingsPerspectief Plan (OPP)

Het Ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) is verplicht voor alle leerlingen in het voortgezet speciaal onderwijs. In het OPP wordt ingeschat welke ontwikkelingsmogelijkheden een leerling heeft op langere termijn en welk eindniveau van de leerling verwacht kan worden. Het OPP geeft aan welk onderwijsaanbod en welke ondersteuning de leerling nodig heeft om het te verwachten eindniveau te halen.

Somtoday – uitstroomprofiel vervolgonderwijs

‘Somtoday’ stelt docenten van het uitstroomprofiel vervolgonderwijs in staat om het maximale uit iedere leerling te halen. De set van webapplicaties en diensten verlaagt de administratieve druk en geeft inzicht in de ontwikkeling van de leerling.

‘Somtoday’ ondersteunt de school op het gebied van leren, leermiddelen en leerlingenadministratie. Hierdoor kunnen docenten onderwijs op maat bieden en kan elke leerling zich optimaal ontwikkelen.

Met ‘Somtoday Ouder’ kunnen ouders inzicht krijgen in het schoolleven van hun kinderen.

Alle leerlingen in het vmbo en havo kunnen de ‘Somtoday’-app gebruiken. Het huiswerk, de absente registratie en cijferregistratie worden genoteerd. Meer informatie over ‘Somtoday’ vindt u in [bijlage 3](#).

Opbrengstgericht Werken (OGW)

Bartiméus Onderwijs kiest voor opbrengstgericht werken (OGW) vanuit de maatschappelijke opdracht om transparant te zijn over onze opbrengsten.

Wij willen laten zien dat we uit de leerlingen halen wat erin zit.

Opbrengstgericht werken levert ons nieuwe gereedschappen om onze toegevoegde waarde in kaart te brengen, te analyseren en op grond daarvan te sturen op verdere onderwijskwaliteit ten einde een optimaal leerrendement te bewerkstelligen bij onze leerlingen.

De kernvraag hierbij is: wanneer zijn wij tevreden met de behaalde resultaten en bieden wij de leerlingen het juiste onderwijsaanbod?

Hiertoe vergelijkt het schoolteam minimaal één keer per jaar de leerlingenresultaten vanuit de ontwikkelingsperspectiefplannen (OPP's) en leerlingvolgsystemen op schoolniveau (oftewel de 'schoolfoto's') met de vastgestelde normen en de verwachte resultaten.

Meer over opbrengstgericht werken vindt u in [bijlage 3](#).

In-, door- en uitstromen leerlingen

Toelating

Er is een Commissie van Onderzoek (CvO) die besluiten neemt over de toelating van leerlingen. In [bijlage 2](#) vindt u meer informatie over toelating.

Instroom

Leerlingen stromen in vanuit:

- speciaal onderwijs: speciaal onderwijs of voortgezet speciaal onderwijs
- regulier onderwijs: (speciaal) basisonderwijs of voortgezet onderwijs

Bij instroom in het vso worden de leerlingen op basis van het schooladvies geplaatst in brugklas 1.

Nieuwe leerlingen die aangemeld worden kunnen het hele jaar door instromen. Er wordt wel een logisch instroommoment gezocht, zowel voor de nieuwe leerling als voor de klas.

Doorstroom

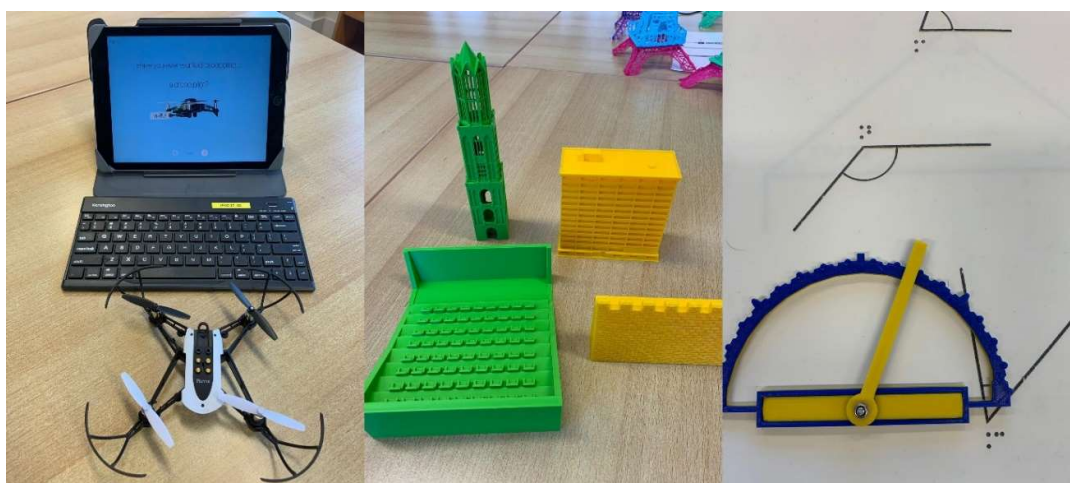
Jaarlijks bespreekt de docentenvergadering of een leerling doorstroomt naar een volgend leerjaar of uitstroomt naar het regulier voortgezet onderwijs.

Voor leerlingen in de leerroute Arbeid wordt bovendien ook besproken of de leerling toelaatbaar is naar loonvormende arbeid. Wanneer dit niet het geval is, zal de leerling in het uitstroomprofiel Dagbesteding geplaatst worden.

Uitstroom

Als de leerlingen het Bartiméus College verlaten stromen ze uit naar het mbo of hbo of naar arbeid of naar arbeidsmatige dagbesteding.

Het uitstroomtraject wordt samen met de leerling en de ouders besproken in het voorlaatste uitstroomjaar.

'Samen op weg'

2. Contact met ouders/verzorgers

Tijdens het schooljaar zijn er verschillende gelegenheden tot contact. Hieronder ziet u een overzicht van de momenten om manieren waarop we contact hebben met uw zoon of dochter en/of u (in alfabetische volgorde).

Bespreken ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)

Wanneer uw zoon of dochter nieuw is op school, wordt u samen met hem/haar binnen 6 weken uitgenodigd voor het bespreken van zijn/haar ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).

Voor zittende vso-leerlingen geldt dat halverwege en aan het einde van het schooljaar de evaluatie van het OPP plaatsvindt. Tijdens die laatste evaluatie wordt ook het OPP voor volgend schooljaar besproken.

In [bijlage 3](#) vindt u meer informatie over het OPP.

Mentor

Elke leerling krijgt een mentor toegewezen die een speciale rol in de leerling ondersteuning vervult. Deze persoon is zowel voor de leerling als voor u het centrale aanspreekpunt tijdens het hele schooljaar.

U kunt op elk gewenst moment contact met de mentor opnemen als u vragen heeft over het onderwijs of de ontwikkeling van uw zoon of dochter. Ook voor de leerling is de mentor het eerste aanspreekpunt als zich problemen of vragen voordoen.

Mentoren maken samen met de rest van het team, leerlingen en ouders het onderwijs passend, ofwel: aansluitend bij de onderwijsbehoeften van de individuele leerling.

Nieuwsbrief

U ontvangt vijf keer per jaar een nieuwsbrief. Hierin vindt u informatie over het reilen en zeilen op school en houden wij u op de hoogte van onderwijsinhoudelijke zaken.

Ouderavond | Open avond | Thema-avond

Elk jaar organiseren wij in november een ouderavond. U krijgt dan ook de gelegenheid om leraren te spreken (tien-minutengesprek). In januari is de open middag voor nieuwe leerlingen en hun ouders. In het tweede deel van het schooljaar organiseren wij nog een thema-avond voor ouders.

3. Samenstelling team en leerlingenraad

Teamleden en hun rol	
Schoolleider	Geeft leiding aan het team en de onderwijskundige ontwikkeling van de school. Is voorzitter van de CvL ¹ .
Docenten en vakleerkrachten	Werken met de leerlingen aan leerdoelen en dragen zorg voor de vormgeving van de verschillende vakken.
Mentor	Eerste aanspreekpunt voor leerlingen en hun ouders.
Onderwijs-assistent	Ondersteunt de leerkrachten bij arbeidsmatige activiteiten binnen en buiten de school.
Ondersteunings-coördinator (OC'er)	Draagt in afstemming met de schoolleider medeverantwoordelijkheid voor de uitvoering en organisatie van: • de leerlingondersteuning, in nauwe samenwerking met de orthopedagoog • de monitoring van leerlingprestaties - evalueren en signaleren • de totstandkoming van OPP's (ontwikkelingsperspectiefplannen) • besprekingen met leerlingen en ouder(s)/verzorger(s) • klassen- en leerlingbesprekingen Is lid van de CvL.
Orthopedagoog	Inhoudelijk expert op het gebied van leren, gedrag en visuele beperking. Doet de intakes en wordt betrokken bij complexe hulpvragen over de ontwikkeling van de jongeren. Is lid van de CvL en CvO ² .
Instructeur Oriëntatie & Mobiliteit	Inhoudelijk expert voor de ontwikkeling van vaardigheden die nodig zijn om met een visuele beperking zelfredzaam te zijn in je omgeving.

¹ Commissie van Leerlingondersteuning

² Commissie van Onderzoek

Decaan en uitstroom-coördinator	Begeleidt de leerlingen met het kiezen van een voor hem/haar passende vervolgonderwijs of leer-werk-plek. Zorgt dat de stappen die genomen moeten worden voor de overstap bekend zijn bij de betreffende personen, ondersteunt dit waar nodig.
Stage-coördinator	Organiseert het stagebeleid in de verschillende leerjaren. Begeleidt en ondersteunt collega's en leerlingen tijdens de stages, onderhoudt contacten met bedrijven en instellingen en is actief op zoek naar nieuwe stageplekken via de sociale en gemeentelijke platforms
Logopedie, Fysiotherapie	De verschillende therapeuten werken met de leerlingen aan vaardigheden en begeleiden hen in de dingen die staan beschreven in hun behandelplan.
Secretariaat	Verzorgt de administratie en de algemene communicatie met de ouders.
Examen-coördinator	De examencoördinator is verantwoordelijk voor alles wat te maken heeft met het staatsexamen: • plant en organiseert een correcte uitvoering van het staatsexamen op onze locatie, in de breedste zin van het woord • zorgt voor de aanmelding van de examenkandidaten bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) in november • organiseert de proefexamenweek in januari/februari • is binnen de school het aanspreekpunt voor leerlingen, examinatoren en DUO, vóór en tijdens het schriftelijke en mondelinge staatsexamen in mei/juni.

Leerlingenraad

De leerlingenraad bestaat uit een vertegenwoordiging van leerlingen uit verschillende klassen en leerroutes. De leerlingenraad vergadert zelfstandig. Drie leden overleggen vooraf en achteraf met een leraar. Agendapunten worden aangedragen door leerlingen of vanuit de school, zoals:

- lopende zaken in en rondom de school; lestijden, inrichting e.d.
- organisatie vieringen of schoolfeest
- evaluatie van onderzoeken; wat vinden jullie van ...?
- sociale veiligheid

4. Praktische informatie

In alfabetische volgorde van onderwerp:

Boeken en schriften

Bartiméus zorgt voor de werk- en tekstboeken van uw zoon of dochter. Omdat deze kostbaar zijn, is het belangrijk dat ze worden gekaft en in een stevige tas mee naar school worden meegenomen.

Wij bieden de boeken op verschillende manieren aan, afgestemd op wat leerlingen nodig hebben:

- normale druk
- vergrote druk (A3)
- digitaal word en/of pdf bestanden
- Epub-boeken

Voor de leerlingen die aangewezen zijn op braille zijn de werk- en tekstboeken digitaal beschikbaar.

Leerlingen verwerken de leerstof voornamelijk digitaal. Daarnaast is het gebruik van pen en papier in incidentele gevallen ook mogelijk. De leerlingen die dat betreft zorgen zelf voor schriften of een grote multomap met papier en pennen.

Computergebruik

De school beschikt over een eigen wifi-netwerk en veel lesmateriaal wordt digitaal aangeboden. Iedere leerling krijgt een eigen e-mail-account.

Voor het volgen van het onderwijs stellen wij tijdens schooluren een laptop met hulpsoftware beschikbaar aan de leerlingen van het Bartiméus College. Aan het gebruik worden voorwaarden gesteld. Hiervoor dient de leerling een gebruiksovereenkomst aan te gaan. Deze wordt ondertekend door de leerling en de ouders.

De leerling haalt 's morgens de laptop uit de eigen laptopkuis en bergt deze 's middags daar weer op. De leerling krijgt hiervoor een sleutel en is verantwoordelijk voor de apparatuur in bruikleen.

De op braille aangewezen leerlingen hebben de beschikking over een laptop met brailleleesregel, mits aan voorwaarden als braillevaardigheid en tempo is voldaan.

Voor het gebruik van computer en internet zijn duidelijke regels gesteld, waarvan alle leerlingen op de hoogte gesteld zijn.

Gebruik van eigen apparatuur op school is voor eigen risico. Leerlingen kunnen in dat geval gebruikmaken van ons openbare wifi-netwerk en niet van het schoolnetwerk. Bij diefstal of vernieling is het Bartiméus College niet aansprakelijk.

Iedere leerling zorgt zelf voor een eigen USB-stick (minimaal 8 MB). De leerlingen die gebruikmaken van spraakondersteuning zorgen zelf voor een oor- of hoofdtelefoon.

Wij gaan ervan uit dat uw zoon of dochter over de juiste hulpmiddelen beschikt om schoolwerk thuis te kunnen doen. Ouders zijn verantwoordelijk voor het aanvragen van hulpmiddelen. Hiervoor kunt u terecht bij uw zorgverzekeraar. Heeft u hier vragen over, dan kunt u contact opnemen met de mentor.

U kunt ook contact opnemen met de firma 'Optelec' voor de systeemeisen voor een laptop of desktop in de thuissituatie waar de hulpsoftware op moet draaien. Neem contact op met 'Optelec' via 088 678 3555.

Gym(kleding)

Voor de lessen bewegingsonderwijs hebben de leerlingen gymkleding en gym schoenen nodig. Als het weer het toelaat, wordt er buiten gegymd. Een pet met klep, eventueel een zonnebril/beschermbril, aangepaste kleding en schoenen zijn dan nodig.

Kluisje: sleutel en borg

Leerlingen huren op school een kluisje voor hun persoonlijke spullen zoals boeken, lunch, telefoon. Voor de kluis sleutel betalen zij een borg van €7,50.

Lesrooster

Het rooster bestaat voor alle klassen uit 32 lessen per week.

School begint om 08.25 uur en eindigt - behalve op woensdag - om 15.05 uur. De lestijden van maandag, dinsdag, donderdag en vrijdag zijn opgenomen in onderstaande tabel. Op woensdag zijn de leerlingen om 12.05 uur vrij (na het vierde lesuur).

Lestijden (alleen op woensdag zijn leerlingen na het vierde lesuur vrij)

	lestijden	lesduur
1^e lesuur	08.25 – 09.15u	50 min.
2^e lesuur	09.15 – 10.05u	50 min.
Pauze	10.05 – 10.20u	15 min.
3^e lesuur	10.20 – 11.10u	50 min.
4^e lesuur	11.10 – 12.00u	50 min.
Pauze	12.00 – 12.40u	40 min.
6^e lesuur	12.40 – 13.30u	50 min.
7^e lesuur	13.30 – 14.15u	45 min.
8^e lesuur	14.15 – 15.05u	50 min.

Leswisselingen worden door een zoemer aangegeven.
Het lesrooster is opgenomen in 'Somtoday'.

Lunch

Leerlingen eten tussen de middag op school in de leerlingenkantine. Ze nemen daarvoor zelf brood en drinken mee van thuis of van de woongroep. In de klassen mag niet gegeten of gedronken worden. In de kantine staat een automaat met gezonde dranken.

Mobiel telefoongebruik

Er zijn afspraken over telefoongebruik tijdens de lessen. Dit is niet gewenst tenzij de leerkracht aangeeft dat bijvoorbeeld iets mag worden opgezocht. Wat we wel toejuichen is het gebruik van een smartphone als agenda.

Aan het begin van het schooljaar neemt de mentor de vastgestelde richtlijnen voor smartphone-gebruik met de leerlingen door.

Ouderbijdrage

De ouderbijdrage is vastgesteld op € 25,-. Deze vrijwillige bijdrage is bestemd voor het financieren van aanvullende onderwijsactiviteiten. De medezeggenschapsraad geeft haar goedkeuring aan de besteding ervan. U ontvangt aan het begin van het schooljaar een brief over de vrijwillige ouderbijdrage. Daarbij is een acceptgiro gevoegd voor het overmaken ervan.

Als ouders/verzorgers de ouderbijdrage niet betalen, leidt dat niet tot het uitsluiten van leerlingen van deelname aan aanvullende onderwijsactiviteiten.

Ov-chipkaart

Aan het eind van de onderbouw heeft elke leerling een eigen ov-chipkaart nodig voor onder andere stages. Dat kan een anonieme kaart zijn of een speciale ov-chipkaart voor mensen met een visuele beperking.

De O&M-instructeurs³ op school, de mobiliteitsbegeleiders van de ambulante dienstverlening van Bartiméus, de NS of de Oogvereniging vertellen u hier graag meer over.

Het reizen met openbaar vervoer stimuleren wij. Als de gelegenheid zich voordoet oefenen we dit ook, bijvoorbeeld bij een excursie of een gezamenlijk uitstapje. We kiezen er dan zo min mogelijk voor om een grote bus te organiseren. Uw kind zal later immers ook op het openbaar vervoer aangewezen zijn.

Als we met leerlingen het reizen met openbaar vervoer oefenen of een gezamenlijk uitstapje maken naar bijvoorbeeld de Tweede Kamer, een stageactiviteit, of een klassenuitje heeft, dan heeft uw zoon of dochter een ov-begeleiderskaart nodig. Ook u als ouder kunt hiervan samen met uw kind gebruik maken. Met een ov-begeleiderskaart kunnen de begeleiders van de leerlingen gratis meereizen.

Voorwaarden zijn:

- de leerling en begeleider moeten allebei minstens 12 jaar oud zijn
- de hele reis wordt gezamenlijk gemaakt
- de leerling reist zelf met een geldig vervoersbewijs, want de ov-begeleiderskaart geldt als vervoersbewijs voor de begeleider

Aanvragen ov-begeleiderskaart

Neem hiervoor contact op met 'Argonaut' via telefoonnummer 030 - 235 46 61 of kijk op www.ovbegeleiderskaart.nl

Pauzes

Leerlingen hebben 's morgens 15 minuten pauze en 40 minuten lunchpauze. Tijdens de pauzes zijn de leerlingen beneden in de kantine of op het plein.

³ Instructeurs Oriëntatie & Mobiliteit

Leerlingen mogen vanaf leerjaar 2 - mits zij toestemming hebben van hun ouders (door ondertekening van een formulier) - naar het dorp toe. Als zij erheen gaan moeten ze hun naam op het bord schrijven, zodat wij weten welke leerlingen buiten het terrein zijn.

Schoolregels

Het Bartiméus College heeft schoolregels opgesteld. Uitgangspunten zijn:

- iedereen gaat respectvol met elkaar om
- iedereen moet zich veilig voelen op het Bartiméus College
- wij gaan zorgvuldig om met elkaars spullen, het schoolgebouw en de schoolmaterialen

Aan het begin van het schooljaar neemt de mentor de schoolregels met de leerlingen door.

Schoolspullen

Naast de werk- en tekstboeken - die Bartiméus verzorgt - heeft uw zoon of dochter de volgende schoolspullen nodig:

- schoolagenda (papieren of digitale agenda)
- USB-stick
- oor- of hoofdtelefoon
- een rekenmachine hoeft u pas aan te schaffen als de docent dit aangeeft
- voor leerlingen die schrijfvaardig zijn: etui met schrijfgerei en eventueel een grote multomap of schriften

Vervoer | taxi en OV

Als uw zoon of dochter zelf met trein en/of bus naar school kan komen, dan wordt dit gestimuleerd. Zelfstandig reizen wordt in de onderbouw geoefend.

In principe is het zo dat elk kind dat is toegelaten tot Bartiméus Onderwijs in aanmerking komt voor taxivervoer via de gemeente (van de eigen woonplaats). De Commissie van Onderzoek van Bartiméus Onderwijs geeft op verzoek van de gemeente een advies over de noodzaak van aangepast vervoer voor uw zoon of dochter.

Voor ondersteuning van uw aanvraag kunt u contact opnemen met het secretariaat van school.

U bent als ouder zelf verantwoordelijk voor het regelen van taxivervoer van huis naar school en weer terug. Wij raden u aan dit op tijd te regelen.

Leerlingen lopen zelfstandig van de taxistandplaats naar school. Wanneer een leerling stage loopt verwachten we dat hij/zij zelfstandig naar de stageplaats reist met het openbaar vervoer.

Vergoeding taxivervoer

Voor informatie over vergoedingen kunt u contact opnemen met een ambulant werker van Bartiméus of met het gemeentehuis in uw eigen woonplaats. Ons vakantierooster sturen wij jaarlijks naar de gemeente en/of het taxibedrijf.

Verlof aanvragen

Via [deze link](#) kunt u bijzonder verlof aanvragen. Wij vermelden met nadruk dat de school, buiten de vastgestelde vakanties, geen vrij mag geven voor extra vakantiedagen. Ongeoorloofd schoolverzuim geven wij door aan de leerplichtambtenaar van uw gemeente, omdat wij dit volgens de (leerplicht)wet verplicht zijn.

Zelfstudie

In de bovenbouw zijn zelfstudiemomenten ingeroosterd. Bij lesuitval, bijvoorbeeld door ziekte van de leerkracht, wordt zoveel mogelijk voor vervanging gezorgd. Lukt die niet, dan zijn opdrachten beschikbaar waar leerlingen zelfstandig mee aan de slag kunnen. Leerlingen mogen - buiten de lunchpauze om - het schoolterrein niet verlaten.

Ziek of afwezig | calamiteit buiten schooltijd

Als uw kind ziek is of niet naar school kan dan bent u verplicht dit vóór 9.00 uur bij het secretariaat te melden: 030-6982346.

In geval van ziekte of wijzigingen, brengt u het taxibedrijf daarvan zelf op de hoogte.

Indien een leerling op school ziek wordt, dan nemen wij contact op met de ouders/verzorgers. Wij verwachten dat een ziek kind wordt opgehaald door de ouders. Zorgt u ervoor dat de leerkrachten een telefoonnummer hebben waarop u overdag bereikbaar bent.

Mocht zich een calamiteit voordoen in het weekend of een schoolvakantie, bel dan s.v.p. het calamiteitenummer in Doorn: 0343 - 52 69 11. De receptie daar neemt daarna contact op met de dienstdoende leidinggevende die u zo nodig terugbelt.

5. Leerlingondersteuning

Op school krijgen de leerlingen onderwijs van de leerkrachten, waar nodig ondersteund door o.a. onderwijsassistenten. De vraag welke ondersteuning er nodig is en wat er op school geboden kan worden wordt periodiek besproken. Daarbij worden – naast de mentor – diverse collega's vanuit hun rol en expertise betrokken.

Zorg tijdens onderwijs en extra ondersteuning

Neem voor zorg tijdens onderwijs en/of extra ondersteuning contact op met de schoolleider of de maatschappelijk werkende van Bartiméus.

Commissie van Leerlingondersteuning (CvL)

Regelmatig (iedere twee weken) komt de Commissie van Leerlingondersteuning (CvL) bij elkaar, onder andere om leerlingen te bespreken. De vaste leden van de commissie zijn de schoolleider, de orthopedagoog en de ondersteuningscoördinator.

In [bijlage 3](#) leest u meer over de taken van de CvL.

Ondersteuningsstructuur

De ondersteuningscoördinator (OC'er) coördineert de ondersteuning aan leerlingen (voorheen leerlingenzorg). De ondersteuningsstructuur omvat alle werkwijzen en voorzieningen die eraan bijdragen dat leerlingen optimaal profiteren van het onderwijsaanbod van de school.

De OC'er is het eerste aanspreekpunt voor de mentor wanneer er sprake is van zorg rondom de ontwikkeling van een leerling of behoefte aan extra ondersteuning.

Meer over de ondersteuningsstructuur leest u in [bijlage 3](#). Hier vindt u ook meer informatie over de begeleiding van leerlingen met een extra ondersteuningsbehoefte (zoals een autismespectrumstoornis, CVI of dyslexie) en over remedial teaching (RT).

(Para)Medisch

Oogarts

Bartiméus beschikt over een eigen afdeling oogheelkunde. Bij aanmelding wordt uw zoon of dochter door de oogarts van Bartiméus onderzocht.

Wanneer er vraag is vanuit school, thuis of in geval van een herindicatie, kan opnieuw onderzoek plaatsvinden.

De afdeling oogheelkunde geeft geen therapie en behandelt geen oogaandoeningen. Dat is de taak van een oogarts die verbonden is aan een ziekenhuis.

GGD-arts

Net als in het reguliere onderwijs worden leerlingen van Bartiméus ook gezien door de GGD-jeugdarts. Het is de taak van deze arts om zich op de hoogte te stellen van de gezondheid van schoolgaande kinderen.

De GGD verzorgt de oproep voor het onderzoek dat op school plaatsvindt en stuurt de uitnodiging naar uw huisadres.

Medicijnen en medische handelingen

Wanneer uw zoon of dochter medicijnen gebruikt of medische zorg nodig heeft onder schooltijd, willen wij daar ook op school zorgvuldig mee omgaan. Op school zijn medische protocollen in gebruik om daar met u goede afspraken over te maken.

Ouders/verzorgers van nieuwe leerlingen ontvangen daarvoor drie toestemmingsverklaringen om in te vullen:

- handelwijze voor als leerling ziek wordt op school
- verstrekken medicijnen op verzoek
- uitvoeren medische handelingen

Als uw kind medicijnen op school gebruikt, vragen wij u een toedienlijst met medicijnetiket in te vullen.

Voor zittende leerlingen geldt: geef veranderingen in de gezondheid van uw zoon of dochter tijdig aan school door.

Therapieën

Voor leerlingen bestaat de mogelijkheid om onder schooltijd logopedie, fysiotherapie, ergotherapie en/of psychomotorische therapie te krijgen op indicatie van de huisarts. In het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) wordt opgenomen waarom therapie onder schooltijd valt en waarom wordt afgeweken van de onderwijstijd.

Ambulante Begeleiding

Binnen Bartiméus bestaat de mogelijkheid om extra ondersteuning te bieden op school en in de thuissituatie. Dit wordt geboden door collega's van Kind & Jeugd. Zij komen in de school tijdens onderwijstijd of op een vrij moment of geven ondersteuning in de thuissituatie.

De expertise van de collega's van Kind & Jeugd kan ouders en leerkrachten bij vragen ondersteunen. Binnen school werken verschillende disciplines samen aan de doelen ICT, zelfredzaamheid, prikkelverwerking en mobiliteit. Met de hulp van ambulante begeleiders kan de vertaling naar de thuissituatie worden gemaakt.

Computertoegankelijkheidsonderzoek

Een computertoegankelijkheidsonderzoek (CTO) leidt tot een advies voor het meest passende hulpmiddel voor uw kind op het gebied van ICT. Hiermee kan uw kind dan op de meest adequate computer met het meest passende programma (leren) werken.

Oriëntatie en mobiliteit in de thuissituatie

Oriëntatie-en-mobiliteitstrainers kunnen uw kind zelfverzekerder en verkeersveiliger met verkeerssituaties in de school- en thuisomgeving leren omgaan. Deze trainers helpen bij het aanleren van vaste loop- en fietsroutes en kunnen fietslessen geven in de thuisomgeving. Reizen wordt geoefend op school, maar het is ook mogelijk om het reizen te oefenen van school naar huis of school naar stage.

Vergoeding

Komt uw kind in aanmerking voor extra ondersteuning thuis of op school, dan vergoedt uw zorgverzekeraar meestal de kosten.

Voor cliënten van Bartiméus van 18 jaar en ouder vallen de kosten onder de basisverzekering. Hierbij wordt uw eigen risico aangesproken. Dit geldt niet voor cliënten onder de 18 jaar, voor hen geldt geen eigen risico.

Wilt u meer weten over de voor u geldende vergoeding, neem dan contact op met uw zorgverzekeraar.

Onderzoek bij het Loopbaanadviescentrum van Werkpad Bartiméus

Voor de leerlingen in de overstap naar de bovenbouw maken, adviseren wij in het jaarlijks gesprek over het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) om het psycho-sociaal (& psychologisch) onderzoek (PSO) van Loopbaanadviescentrum Werkpad uit te laten voeren.

Het onderzoek is gericht op te maken keuzes, meer specifiek:

- wat kan ik (capaciteiten)
- wat wil ik (interesses)
- wat past bij mij (persoonlijkheid)
- de omgang met de visuele beperking en de gevolgen ervan

Voor verdere informatie en aanmelding kunt u contact opnemen met E. Kikkers, stage- en uitstroomcoördinator met decaantaken.

6. Reglementen en regelingen

In alfabetische volgorde van onderwerp:

Beoordeling arbeidsvermogen en Wajong

Een half jaar voor uw kind 18 jaar wordt, kunt u samen een Beoordeling Arbeidsvermogen aanvragen bij het UWV. Bij deze beoordeling onderzoekt het UWV in hoeverre iemand arbeidsvermogen heeft en welke ondersteuning er nodig is bij werk en inkomen.

Meer informatie en verwijzingen vindt u in de brief die we naar ouders van 17-jarige leerlingen versturen. Deze brief staat ook op onze [website](#), onder het kopje 'Documenten'.

Beschadigen schooleigendommen

Als een leerling boeken, computers of andere schooleigendommen beschadigt of kwijtraakt, vraagt de school de leerling een vergoeding te betalen.

Voor schooleigendommen als brailleleesregels, laptop, iPad en dergelijke die de leerling in bruikleen krijgen, dienen de leerlingen dan wel ouders een bruikleenovereenkomst te ondertekenen.

Bescherming persoonsgegevens

Bartiméus neemt de bescherming van gegevens die iemand aan ons toevertrouwt uiterst serieus. We leven de privacywetgeving na en gaan zorgvuldig om met de informatie over leerlingen en ouders.

Conform de privacywetgeving hebben leerlingen (en hun vertegenwoordigers) onder meer het wettelijk recht om de eigen persoonsgegevens in te zien, te wijzigen, over te dragen en te laten verwijderen. Leerlingen en/of ouders moeten ook altijd toestemming geven voor het verstrekken van dossiergegevens aan derden, als dat nodig mocht zijn.

Voor leerlingen maken we transparant welke persoonsgegevens we bewaren en met welk doel. Meer hierover leest u [hier op onze website](#) en in onze [Verklaring bescherming persoonsgegevens leerlingen](#). Alle informatie over

hoe we bij Bartiméus omgaan met privacy en persoonsgegevens is tot stand gekomen in samenspraak met de medezeggenschapsorganen van Bartiméus, waar de Medezeggenschapsraad (MR) er één van is.

Na het beëindigen van de schoolperiode door de leerling worden gegevens uit het dossier nog twee tot vijf jaar bewaard, afhankelijk van het type gegevens en wettelijke verplichtingen. Daarna worden de gegevens vernietigd. De orthopedagoog hanteert voor haar deel van het dossier de maximale bewaartermijn van de school, dat is dus vijf jaar.

Foto's en filmopnamen

Bij Bartiméus Onderwijs worden regelmatig foto's en filmopnames gemaakt voor allerlei doeleinden. Om te delen met ouders, voor de website, schoolgids, de schoolkrant of interne professionalisering.

Bij toelating van uw zoon of dochter wordt u gevraagd in hoeverre u toestemming geeft voor het gebruiken van foto- en videomateriaal van uw kind voor verschillende doeleinden. Ook aan de leerling wordt toestemming gevraagd.

Eenmaal gegeven toestemming kunt u later altijd herroepen. U kunt hiervoor contact opnemen met het secretariaat van uw school (zie de contactgegevens achter in het supplement bij deze schoolgids).

Incidenten

Het registreren en melden van incidenten en bijna-incidenten geeft belangrijke informatie die bijdraagt aan kwaliteitsverbetering én ongevallen voorkomt. Ook pesten en pestincidenten worden gemeld. Binnen Bartiméus wordt dit geregistreerd via het systeem Triasweb.

Triasweb is bedoeld voor medewerkers, leerlingen en bezoekers van gebouwen van Bartiméus. Van hen wordt verwacht dat zij fouten, ongevallen of bijna-ongevallen en risicovolle situaties formeel melden. Na een melding kunnen er maatregelen genomen worden om vergelijkbare gebeurtenissen in de toekomst te voorkomen.

Klachten

Bartiméus hecht aan een prettige sfeer en veilig schoolklimaat. Hoe goed iedereen ook zijn best doet, er kan iets gebeuren wat u minder prettig vindt of waarover u meer wilt weten. Neem in dat geval contact op met de docent of schoolleider. Openheid werkt verhelderend.

Klachten kunnen gaan over ongewenst gedrag, beslissingen of vermoeden van nalatigheid van leiding en personeel van Bartiméus Onderwijs. U kunt denken aan klachten over:

- begeleiding/beoordeling leerlingen
- toepassen straf
- discriminatie
- seksuele intimidatie
- verbale of fysieke agressie
- geweld
- pesten

Mocht u vragen hebben over klachten(behandeling) of een klacht in willen dienen, dan kunt u contact opnemen met de vertrouwenspersoon of de klachtenfunctionaris van Bartiméus. Zij proberen door advisering of bemiddeling samen met u tot een voor beide partijen zo goed mogelijke oplossing te komen. Met klachten wordt vertrouwelijk omgegaan. Contactgegevens vindt u in het supplement van de schoolgids, onderdeel 3. De volledige klachtenprocedure vindt u op de [website](#) of kunt u opvragen bij het secretariaat.

Landelijke Klachtencommissie

Als de vorige stappen geen bevredigende oplossing hebben opgeleverd, kunt u zich nog wenden tot de Landelijke Geschillencommissie voor Bijzonder Onderwijs (GCBO) in Den Haag. Hier kunt u ook rechtstreeks een klacht indienen. Het adres van de Landelijke Geschillencommissie vindt u in het supplement bij deze schoolgids, onderdeel 4 (contactgegevens extern).

Schorsing en verwijdering

Wanneer sprake is van ernstig ongewenst gedrag waarbij letsel (psychisch of lichamelijk) aan anderen is toegebracht, kan een leerling van school worden gestuurd. Meestal betreft het een tijdelijke schorsing van hooguit een week, maar het kan ook leiden tot verwijdering.

Het besluit tot schorsing of verwijdering wordt genomen door de manager Kind & Jeugd die hiervoor gemandateerd is door het college van bestuur (het bevoegd gezag).

De school brengt ouders/verzorgers per brief op de hoogte van de schorsing of verwijdering. Daarin staat waarom de leerling is geschorst en voor hoe lang, of waarom en wanneer de leerling wordt verwijderd.

Betrokken ouders/verzorgers worden door de schoolleider uitgenodigd voor een gesprek over de maatregel. Daarin worden oplossingsmogelijkheden verkend en komen mogelijkheden en onmogelijkheden van opvang van de leerling op school aan de orde.

De ouders/verzorgers dan wel de leerling kunnen bezwaar maken tegen de schorsing of verwijdering bij het bevoegd gezag. Dat beslist binnen 14 dagen.

De volledige procedure vindt u [hier](#) op de website (bij 'Documenten'). Deze is ook op te vragen bij het secretariaat.

Sociale veiligheid

Een veilige omgeving voor leerlingen en teamleden houdt in dat er een prettige sfeer op school is. Incidenten zoals ongepast gedrag, intimidatie, diefstal en agressie worden voorkomen. Dat doen we door op tijd te signaleren en hier gericht tegen op te treden. Dit geldt ook voor het bestrijden van pestgedrag.

De wet Veiligheid op school heeft als doel dat scholen zich inspannen om pesten tegen te gaan. En dat scholen zorgen voor sociale veiligheid.

In de wet staat dat scholen:

- Een sociaal veiligheidsbeleid moeten uitvoeren. Als Bartiméus Onderwijs hebben we dit opgenomen in ons Veiligheidsplan.
- Een aanspreekpunt binnen de school moeten hebben waar leerlingen en ouders pesten kunnen melden. Deze persoon coördineert ook het anti-pestbeleid op de school. Voor het Bartiméus College is dit de heer M. Russchen, docent bewegingsonderwijs.
- De sociale veiligheid en het welzijn van hun leerlingen moeten volgen. De bedoeling hiervan is dat er altijd een actueel en representatief beeld is van de situatie op school.

Wilt u meer weten over wat Bartiméus College aan sociale veiligheid doet? Vraag het aan de mentor van uw kind of aan de heer M. Russchen.

Specifieke begeleidingsmogelijkheden thuis

Voor alle thuiswonende leerlingen is, op verzoek van ouders, ondersteuning in de thuissituatie mogelijk vanuit de medewerkers van de Ambulante Begeleiding (AB) van Bartiméus.

Een ontwikkelingsbegeleider kan thuis meekijken en adviezen geven op het gebied van zelfredzaamheid, computeraanpassingen en oriëntatie & mobiliteit (O&M).

Een maatschappelijk werker kan u ondersteunen bij het regelen van financiën, aanvragen van indicaties, taxivervoer, computeraanpassingen, logeermogelijkheden, pedagogische hulpvragen of het nadenken over toekomst en schoolverlating.

De gedragskundige kan met u meedenken over vragen rond de ontwikkeling en het opvoeden van een kind met een visuele beperking.

Wilt u hier meer over weten, neem dan contact op met Bartiméus:
088 - 88 99 888 of info@bartimeus.nl.

Tegemoetkoming scholieren 18+ en ziektekostenverzekering

Als een jongere 18 jaar wordt, vervalt de kinderbijslag voor ouders. Jongeren kunnen daarom voordat ze 18 worden de tegemoetkoming scholieren aanvragen. Dit kan via de [website van DUO](#) (Dienst Uitvoering Onderwijs).

Meer informatie en verwijzingen vindt u in de brief die we naar ouders van 17-jarige leerlingen versturen. Deze brief staat ook op onze [website](#), onder 'Documenten'.

Verzuim

Zoals u ongetwijfeld weet, is uw kind verplicht de lessen bij te wonen. Zijn er andere redenen dan ziekte om niet op school te zijn, dan vraagt u daarvoor zes weken van tevoren, schriftelijk toestemming aan de schoolleider. Dit kan [via de website](#).

Wij vermelden met nadruk dat buiten de vastgestelde schoolvakanties en vrije dagen geen vrij mag worden gegeven voor extra vakantiedagen! Ongeoorloofd schoolverzuim geven wij door aan de leerplichtambtenaar van uw gemeente omdat wij dit volgens de (leerplicht)wet verplicht zijn.

'Dit is mijn idool'

Roland bewondert Aaron Fotheringham:

'Omdat ik vroeger tegen hem opkeek toen ik klein was. Omdat hij veel met zijn rolstoel kan en dat wilde ik ook kunnen.

Hij komt uit Amerika, is 28 jaar oud en hij zit in een rolstoel.

Hij is beroemd geworden omdat hij de eerste rolstoeler was die de salto achterover deed.'

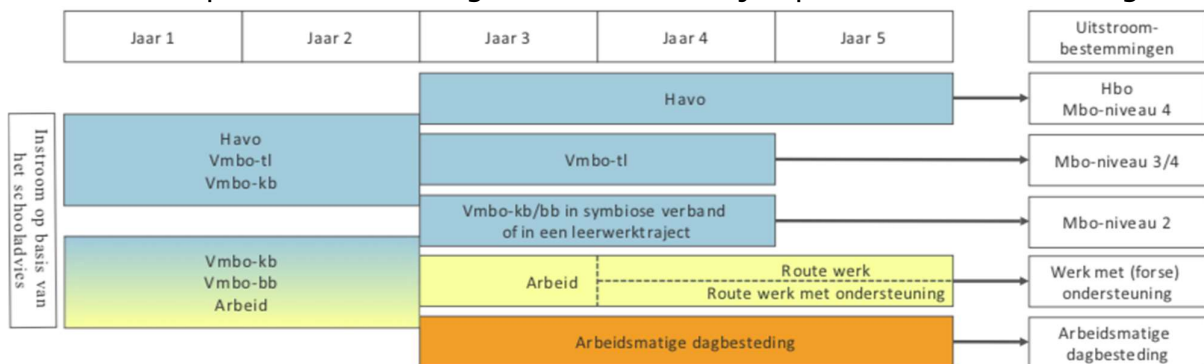
Dit zou ik hem willen vragen: 'Wat wil je nog bereiken?'

Bijlage 1 | Onderwijsprogramma

Bartiméus College biedt in Zeist zowel de uitstroomprofielen Vervolgonderwijs, Arbeid als Dagbesteding aan.

In schema 1 is weergegeven hoe het onderwijs op het Bartiméus College is opgebouwd en hoe de fasering van het onderwijs is vormgegeven.

Schema 1: Opbouw en fasering van het onderwijs op het Bartiméus College

Onderwijs in de onderbouw

Bij instroom in het vso worden de leerlingen op basis van het schooladvies ingedeeld. In de onderbouw hebben we twee brugklassen met leerlingen met verschillende schooladviezen. In de brugklas 1 en brugklas 2 krijgen leerlingen gedifferentieerd les. Beide brugklassen hebben een vast lokaal en ze krijgen een aantal vakken van dezelfde leerkracht.

Het is voor onze leerlingen belangrijk dat er extra aandacht is voor activiteiten en lessen in de onderbouw die de gevolgen van een visuele beperking kunnen compenseren, zoals oriëntatie & mobiliteit, reizen, brailleonderwijs, ICT en een aantal verschillende praktische vakken zoals tuintechniek, verzorging, muziek en 21^e-eeuwse vaardigheden.

Leerlingen met een visuele beperking hebben vaak meer tijd nodig bij verschillende handelingen. Het tempo van lezen en schrijven is dikwijls lager, het opdoen en verwerken van kennis kost soms meer moeite, het leren en eigen maken van praktische vaardigheden kosten meer tijd.

Veel van onze leerlingen hebben een extra jaar nodig om hen meer ervaring te laten opdoen en om de gevolgen van de visuele beperking zoveel mogelijk te leren compenseren. Dit extra jaar kan plaatsvinden in de onderbouw maar ook in de bovenbouw. Dit wordt individueel besproken in het gesprek over het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP-gesprek).

Onderbouw arbeid/vmbo basisberoepsgerichte leerweg

Leerlingen waarvan het schooladvies op het niveau van voorbereidend middelbaar beroepsonderwijs (vmbo) bb⁴ of het praktijkonderwijs is, worden ingedeeld in een gezamenlijke onderbouwklas met het uitstroomprofiel Arbeid.

De leergebieden voor de onderbouw van het vmbo kb⁵/bb en het profiel Arbeid vertonen veel overlap. Er wordt een gezamenlijk programma aangeboden dat voldoet aan de kerndoelen van beide leerwegen en zorgt voor doorstroming naar de bovenbouw van het vmbo kb/bb of arbeid. Het lesprogramma bestaat uit een combinatie van theorievakken en praktijkvakken. De focus ligt deze eerste twee leerjaren op het ontwikkelen van zelfstandigheid en zelfredzaamheid.

Met name in de eerste twee leerjaren ligt nog een sterk accent op Nederlandse taal, wiskunde/rekenen en Engels. Daarnaast is er veel aandacht voor de oriëntatie op mens, samenleving en natuur. Vaardigheden worden geleerd en geoefend in vakken als: mens en maatschappij, loopbaanoriëntatie en -begeleiding (LOB), natuur en gezondheid, ICT, levensbeschouwing, algemene techniek, tuinpraktijk, verzorging, bewegingsonderwijs, 21^e-eeuwse vaardigheden en kunst- en cultuureducatie.

Onderbouw vmbo kaderberoepsgerichte/theoretische leerweg

Het vmbo leidt leerlingen op voor een diploma dat toegang geeft tot het mbo (middelbaar beroepsonderwijs) en/of certificaten.

De leerling volgt twee brugklasjaren waarin verschillende theoretische en praktische vakken worden aangeboden. Afhankelijk van het leerniveau, leergedrag, leerresultaten werkt de leerling op kb- of tl⁶-niveau. Op het rapport wordt naast het cijfer vermeld op welk niveau de leerling werkt, hoe de werkhouding en het inzicht is.

⁴ vmbo bb = vmbo basisberoepsgerichte leerweg

⁵ vmbo kb = vmbo kaderberoepsgerichte leerweg

⁶ vmbo tl = vmbo theoretische leerweg

Vergeleken met het reguliere vmbo wordt in de onderbouw naast de verschillende cognitieve vakken ook veel aandacht besteed aan praktische lessen. Bijvoorbeeld verzorging, bewegingsonderwijs, algemene techniek en tuintechniek, 21^e-eeuwse vaardigheden, drama, muziek, kunst- en cultuureducatie.

In het eerste leerjaar wordt een aantal toetsen afgenomen om eventuele leerproblemen vroegtijdig te signaleren. Aan het eind van de onderbouw krijgen de leerlingen een advies en bespreken wij hoe het verdere verloop van hun onderwijstraject eruit zal gaan zien.

Onderbouw havo

De havo (hoger algemeen voortgezet onderwijs) in Zeist bestaat uit vijf jaar: drie jaar onderbouw en twee bovenbouw (tweede fase) en leidt leerlingen op voor een diploma dat toegang geeft tot het mbo niveau 4 (middelbaar beroepsonderwijs), het hbo (hoger beroepsonderwijs) of het vwo (voorbereidend wetenschappelijk onderwijs).

De leerlingen krijgen op havo-niveau les en werken in de onderbouw uit vmbo-tl-/havo-methodes. In het havo-onderwijs wordt een groter beroep gedaan op zelfstandig leren en werken. Het tempo van leren en verwerken ligt hoger. Het havo-onderwijs sluit wat lesprogramma, vakken en gebruikte methodes betreft aan bij het regulier havo-onderwijs.

De leerlingen volgen in de onderbouw theoretische vakken en een aantal praktische vakken. Aan het eind van de onderbouw moet de leerling voldoen aan de kerndoelen van de onderbouw havo. Deze zijn gelijk aan die van het regulier onderwijs.

Overgang van onderbouw naar bovenbouw

Leerlingen in de leerroute havo stromen na de onderbouw uit naar het regulier havo-onderwijs. De leerlingen in het profiel arbeid en vmbo stromen door naar de bovenbouw.

Het bovenbouwadvis wordt gebaseerd op de rapportcijfers, resultaten Cito VO, toetsresultaten, leergedrag, inbreng van de docenten en wens van de leerling. Dit wordt besproken in het OPP-gesprek.

Op [onze website](#) vindt u meer informatie over de criteria overgang onderbouw-bovenbouw, onder het kopje 'Documenten'.

Leerroutes in de bovenbouw zijn:

- arbeid of arbeidsmatige dagbesteding
- vmbo basisberoepsgerichte of kaderberoepsgerichte leerweg (bbl/kbl)
- vmbo theoretische leerweg (tl)

Bovenbouw vmbo

Profielkeuze en lesprogramma

Aan het eind van de onderbouw (twee jaar) in de leerroute vmbo tl kiest de leerling één van de twee profielen Economie of Zorg & Welzijn. De leerling in de leerroute vmbo bb/kb stroomt na de onderbouw in in het profiel Dienstverlening en Producten.

Voor welk profiel de leerling kiest, is niet alleen afhankelijk van zijn interesse, mogelijkheden, toekomstwensen, maar ook van zijn visuele beperking: kan ik de vakken van dit profiel met mijn beperking goed volgen?

Het vakkenpakket en lesprogramma in de bovenbouw worden vrijwel geheel bepaald door de [staatsexameneisen](#) die worden gesteld door DUO (Diens Uitvoering Onderwijs). Daarnaast volgen de leerlingen een onderwijsprogramma dat door de school is samengesteld, met bewegingsonderwijs, levensbeschouwing en ICT.

Stage in het vmbo

In het voorlaatste examenjaar lopen vmbo-tl-leerlingen een beroepsoriënterende stage van twee weken in een regulier bedrijf in Zeist of in de omgeving van de eigen woonplaats. De stages worden vanuit school voorbereid en begeleid tijdens het stagelesuur. De leerlingen wisselen hun stage-ervaringen uit met elkaar en met de begeleiders op de stageplek en op school.

Doel van deze stage is dat leerlingen zich oriënteren op werkvelden of beroepen en ondersteund worden bij de keuze van een vervolgopleiding. Leerlingen doen tijdens de stage ervaring op met algemene werknemersvaardigheden behorend bij werk/arbeid en maken kennis met werkzaamheden in het werkveld/beroep.

Tijdens de stage ligt de nadruk op vaardigheden zoals communiceren, sociale omgang, mobiliteit, zelfstandigheid en zelfredzaamheid. De leerlingen worden gestimuleerd om, met hulp van de stagebegeleider, zélf een

stageplaats te zoeken. Tijdens de stage voert de leerling allerlei opdrachten uit die hij verwerkt in een stageverslag. Na afloop van de stage vindt een uitgebreide evaluatie plaats en beoordeelt de stagebegeleider het stageproces, de voorbereiding, de uitvoering en het verslag. Aan het eind van het schooljaar verzorgt iedere leerling die stage heeft gelopen, een presentatie van zijn stage. De stage-ervaringen zijn onderdeel van de loopbaanoriëntatielessen en zijn een verplicht onderdeel van het mondelinge examen aan het einde van het vmbo en de havo.

Ook krijgen de leerlingen begeleiding bij hun studiekeuze, onder andere in de vorm van individuele gesprekken met mentor, decaan en (indien gewenst en mogelijk) externe deskundigen. Daarnaast hebben leerlingen in het voorlaatste leerjaar de mogelijkheid om bij het REA College Bartiméus, locatie Ermelo een uitgebreid loopbaanonderzoek te laten doen: het psychosociaal onderzoek (PSO).

School stimuleert leerlingen om zelfstandig naar open dagen van mbo's en hbo's te bezoeken en een meeloopdag met een opleiding naar keuze te organiseren. Vanuit school bezoeken we het REA College locatie Utrecht.

Staatsexamen

Het Bartiméus College laat leerlingen examen doen via staatsexamens. Dit doen we omdat wij geen examenlicentie hebben. Wij mogen daarom niet zelfstandig examens afnemen. De werkwijze bij de staatsexamens is anders dan bij de (eind)examens in het reguliere voortgezet onderwijs.

Het team neemt elk jaar in oktober de beslissing voor welke vakken een leerling opgegeven wordt voor het aankomende staatsexamen. Deze beslissing is bindend. Alleen de school is bevoegd om leerlingen op te geven voor één of meer vakken voor het staatsexamen op de vso-locatie van Bartiméus te Zeist - dit gebeurt door de examencoördinator. Leerlingen worden in principe vóór 1 november bij DUO (Dienst Uitvoering Onderwijs) opgegeven. Tegelijkertijd worden de benodigde speciale voorzieningen door school aangevraagd.

Bij Bartiméus neemt de staatsexamencommissie de examens af. Net zoals de scholieren uit het reguliere voortgezet onderwijs doen de leerlingen bij Bartiméus centraal examen (CE) in mei/juni. Zij leggen op hetzelfde moment dezelfde centrale schriftelijke examens (vmbo, havo) af als hun leeftijdgenoten op een reguliere school.

Eerst maken de vso-kandidaten hun centraal examen onder leiding van de staatsexamencommissie. Daarna volgt het zogenoemde college-examen. Als onderdeel van de college-examens kunnen kandidaten in deze periode ook nog aanvullende schriftelijke staatsexamens afleggen, zoals een examen schrijfvaardigheid bij de talen.

Na de periode van het centraal examen nemen examinatoren van de staatsexamencommissie eind juni/begin juli voor elk vak een mondeling examen af. Het mondelinge examen is het belangrijkste onderdeel van het college-examen.

Bovenbouw vernieuwd vmbo bb en kb Dienstverlening en producten D&P

Leerlingen die in leerjaar drie instromen in het vernieuwde vmbo bb/kb volgen een tweejarig bovenbouwtraject in het profiel Dienstverlening en Producten.

Het profiel Dienstverlening & Producten is een breed vmbo-programma waarin de oriëntatie op uiteenlopende arbeidsgebieden met een geïntegreerde loopbaanbegeleiding centraal staat. De vaste kern zijn algemene beroepscompetenties: kennis, vaardigheden en houding die in allerlei soorten werk voorkomen. De arbeidsgebieden vormen contexten voor ervaringen. Leerlingen krijgen zicht op hun talenten en persoonlijke ontwikkeling en op mogelijke keuzes die gemaakt kunnen worden in hun loopbaan.

Leerlingen maken kennis met het inzetten van diensten en met de toepassing van nieuwe technologieën, waardoor zij vaardigheden aanleren die zij nodig hebben voor hun toekomst.

Zij krijgen uitstel van studie- en beroepskeuze door niet al in klas 2, maar pas in klas 4 een weloverwogen keuze te maken. Zij zijn daardoor beter voorbereid op de overstap naar het mbo.

De theoretische vakken worden geëxamineerd via het Staatsexamen.

Naast de verplichte vakken Nederlands en Engels kiest de leerling twee van de drie vakken economie, wiskunde en/of biologie.

Daarnaast volgt hij/zij verspreid over twee leerjaren vier modules:

- organiseren van een activiteit
- presenteren, promoten en verkopen
- een product maken en verbeteren
- multimediale productie maken

Ook volgt de leerlingen de vier keuzevakken:

- facilitaire dienstverlening, catering en inrichting
- voeding en beweging
- gastheer-/gastvrouwschap
- fietstechniek of robotica

De leerlingen lopen in het derde leerjaar 20 keer een dagdeel stage. Zij doen ervaringen op in het werkveld en leren daarbij veel over zichzelf: wat kan ik, waar heb ik hulp bij nodig, welke hulpmiddelen heb ik nodig en in welk werkveld kan ik in de toekomst gaan werken? Ook leren ze samen te werken met collega's.

Bovenbouw vmbo theoretische leerweg

Aan het eind van de onderbouw (in vmbo 2) kiest de leerling één van de twee profielen Economie of Zorg en Welzijn. Naast de verplichte vakken Nederlands, Engels, Maatschappijleer, Profielwerkstuk, kiest de leerling twee profielkeuzevakken en twee vakken uit het vrije deel.

De leerling moet in staat worden geacht om na twee of drie jaar (bij gespreid examen) een diploma te behalen via de staatsexamens.

VSO Arbeid: uitstroomprofiel arbeid en dagbesteding **Leerroute arbeid en arbeidsmatige dagbesteding**

Voor de leerlingen in deze eigentijdse leerroute, die eerst Brugklas 1 en Brugklas 2 volgen, bieden we naast de verplichte cognitieve vakken de mogelijkheid aan om te beginnen met het trainen van de algemene werknemersvaardigheden. We hebben daarvoor in leerjaar 1 en 2 het aanbod van BIS (= begeleide interne stage) onder begeleiding van een praktijkbegeleider ('intern' betekent in de school).

In leerjaar 3 krijgt deze BIS vorm in lessen kantine catering, kantoorpraktijk/dienstverlening en atelier. Daarnaast krijgen de leerlingen praktijkvakken, waarbij zowel de algemene werknemersvaardigheden aanbod komen, als de specifieke vaardigheden van techniek/fietstechniek en tuinpraktijk.

Leerjaar 4 is een voortzetting van wat er in leerjaar 3 is opgestart, met als toevoeging de mogelijkheid voor BES (= begeleide externe stage). Hierbij is een begeleider van school aanwezig en worden de werkzaamheden aangeboden in overleg met de mogelijke stageplek(ken).

Afhankelijk van het cognitieve niveau van de leerling zal een inschatting gemaakt worden van de haalbaarheid van IVIO-examens voor de vakken Nederlands, Engels en Rekenen en wiskunde.

Aan het einde van leerjaar 4 komt de stagebegeleider en meer maatwerk in beeld. In overleg met leerling, ouders en mentoren, waarbij de competenties van de leerling, zijn/haar enthousiasme voor werkzaamheden en de combinatie met de begeleidingsvraag leidend zijn, wordt een keuze gemaakt voor een ZES (zelfstandige externe stage). Deze stage zal vanaf leerjaar 5 een vast onderdeel worden van het lesprogramma.

De stagebegeleider gaat vanaf die tijd een actieve rol spelen in de contacten tussen leerling/ouders/mentoren.

Met ingang van leerjaar 5 gaat de ZES van start. Daarnaast blijven de cognitieve vakken de nodige aandacht krijgen. En ook hier zal gekeken worden of er IVIO-examens met goede resultaten gedaan kunnen worden. Afhankelijk van hoe de leerling zich ontwikkelt door de ZES kan de beslissing genomen worden om stages uit te breiden naar meerdere dagen.

Leerjaar 6 is een 'extra' leerjaar voor leerlingen die nog niet de overstap kunnen maken van de school naar een vorm van arbeidsmatige dagbesteding/arbeid binnen het aanbod van Bartiméus of eigen woonomgeving. Ook hier nog steeds het aanbod van cognitieve vakken en uitbreiding van ZES.

N.B: elke leerling ontwikkelt eigen competenties en dat heeft als gevolg dat de leerroute voor alle leerlingen wel dezelfde doelstelling heeft, maar de weg daar naar toe is voor elke leerling verschillend. Wat daarbij opvalt is een groeiend enthousiasme voor de overstap naar arbeidsmatige dagbesteding of arbeid.

Mobiliteit is een belangrijk onderdeel van hoe een leerling zijn/haar weg kan vinden in de leefwereld om zich heen. Dit onderdeel krijgt vanaf brugklas 1 aandacht en wordt later gekoppeld aan de mogelijkheden die er zijn zelfstandig te leren reizen naar stageplekken (tenzij dat om andere redenen (nog) niet mogelijk is).

Scholen hebben de wettelijke verplichting om aandacht te hebben voor 'burgerschap'. In brugklas 1 en 2 krijgt dit vorm binnen het vakgebied Mens en maatschappij. Vanaf leerjaar 3 wordt dit vakgebied geïntegreerd in het

aanbod van de cognitieve vakken en de specifieke begeleiding die door de stagebegeleider gegeven gaat worden in de individuele stagelessen.

Doelgroepenmodel

De diversiteit onder de leerlingen in het (voortgezet) speciaal onderwijs is enorm, maar elke leerling heeft een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) en een passende uitstroombestemming. Vanuit verschillende expertises en op verschillende momenten wordt er vervolgens bepaald wat de leerling nodig heeft om op het gewenste niveau uit te stromen. Dit is een proactief en cyclisch proces.

Om dit proces zo goed mogelijk te ondersteunen is het [Landelijk Doelgroepenmodel](#) ontwikkeld. Met dit model is de school in de gelegenheid om onderbouwd en transparant het maximaal haalbare eindniveau en het benodigde onderwijsaanbod en ondersteuning goed in kaart te brengen. De school doorloopt met het model een aantal vaste stappen die de leerling via een passende route leidt naar de maximaal haalbare uitstroombestemming.

Afbeelding 1 geeft een overzicht van de leerroutes VSO van Bartiméus, gebaseerd op het Landelijk Doelgroepenmodel.

Het groeperen van de leerlingen gebeurt op basis van het Landelijk Doelgroepenmodel en het schema onderwijsaanbod van de school. Op het Bartiméus College bieden wij de leerroutes 4 t/m 7 aan.

Afbeelding 1: Overzicht leerroutes VSO Bartiméus, volgens Landelijk Doelgroepenmodel, versie voortgezet onderwijs

Landelijk Doelgroepenmodel GO (versie voortgezet onderwijs)

sectorraad

voor gespecialiseerd onderwijs

Profiel		1	2	3	4	5		6	7
Totaal IQ		< 20	20 – 34	35 – 49	50 – 69	70 – 89		90 – 110	> 110
Indeling inspectie		< 35		35 – 49	50 – 69	70 – 79	80 – 89	90 – 110	110 – 120 > 120
Ontwikkelings-niveau	Sociaal-emotionele ontwikkeling	Zeet forse achterstand	Forse achterstand	Grote achterstand	Kleine achterstand	Enige achterstand		Zeet geringe achterstand	Leeftijdsadequaet
	Executieve functies	Zeet forse achterstand	Forse achterstand	Grote achterstand	Kleine achterstand	Enige achterstand		Zeet geringe achterstand	Leeftijdsadequaet
	Communicatie	Zeet forse achterstand	Forse achterstand	Grote achterstand	Kleine achterstand	Enige achterstand		Zeet geringe achterstand	Leeftijdsadequaet
Didactisch functioneringsniveau				FN E4-E4	FN M5-E6	Referentieniveau 1F Onderdelen 2F		Referentieniveau 2F	Referentieniveau 3F/4F
Leerstandaard		Plancius VSO niveau 2	VSO niveau 5	VSO niveau 9	VSO niveau 12	VSO niveau 14		VSO niveau 16	Eindtermen VO
Ondersteunings-behoefden	Sociaal-emotionele ontwikkeling	Zeet intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel		Op afroep	Leeftijdsadequaet
	Leren en ontwikkelen, incl. executieve functies	Zeet intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel		Op afroep	Leeftijdsadequaet
	Communicatie	Zeet intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel		Op afroep	Leeftijdsadequaet
	Fysieke situatie	Zeet intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel		Op afroep	Op afroep
	Medische situatie	Zeet intensief	Intensief	Voortdurend	Regelmatig	Incidenteel		Op afroep	Op afroep
Uitstroombestemming		Belevingsgericht	Taakgericht	Arbeidsmarktgericht Beschut werk	Beschut werk Arbeid	Arbeid MBO Entree		MBO 2-3-4	MBO 3-4 HBO/WO
Uitstroomrichting		Dagbesteding			Arbeid		Vervolgonderwijs		

Versie mei 2021

gespecialiseerdonderwijs.nl

Versie mei 2021

gespecialiseerdonderwijs.nl

Lessentabel onderbouw vmbo en havo

Het lesrooster wordt jaarlijks gemaakt op basis van onderstaande lessentabel waarin per vak het aantal lessen wordt vermeld.

Lesuur: 50 min. Weken per jaar: 39,1	Jaar 1	Jaar 2
Kernvakken totaal	11	10
Nederlands	4	3
Rekenen/wiskunde	4	4
Engels	3	3
Vakken totaal	18	19
Duits	2	2
Frans	2	3
Geschiedenis	2	2
Aardrijkskunde	1	1
Biologie	2	2
Economie	-	2
ICT	1	1
LOB/mentoruur	2	2
Levensbeschouwing	1	1
Bewegingsonderwijs	2	2
Kunstcarrousel, muziek	3	3
Praktijkvakken totaal	3	3
Tuin/alg. techniek/verzorging	5	4
Stage		

Lessentabel bovenbouw

In onderstaande lessentabel is een basismodel met de verdeling van lesuren weergegeven van de verschillende profielen. De leerling kiest een profiel, dit profiel bepaalt het vakkenpakket. Vanuit het gekozen profiel en bijbehorend vakkenpakket wordt het rooster per leerling gemaakt.

Lessentabel Bartiméus College bovenbouw - basismodel

Vmbo EC / ZW (economie / zorg en welzijn)			Havo EM / CM (economie en maatschappij / cultuur en maatschappij)		
Lesuur: 50 min. Weken per jaar: 39,1	Jaar 3	Jaar 4	Lesuur: 50 min. Weken per jaar: 39,1	Jaar 4	Jaar 5
Verplichte vakken	12	13	Verplichte vakken	8	9
Nederlands	4	4	Nederlands	4	4
Wiskunde	3	3	Engels	3	3
Engels	3	3	Maatschappijleer	1	1
Maatschappijleer	1	1	Profielwerkstuk		1
Profielwerkstuk	-	1	Verplichte profielvakken (3 of 2)	10 (7)	10 (7)
Verplichte profielvakken (1)	3	3	Wiskunde A	3	3
Economie of biologie	3	3	Economie	3	3
Verplicht profielkeuzevak (1)	3	3	Duits	3	3
Wiskunde	3	3	Frans	3	3
Duits	3	3	Geschiedenis	3	3
Frans	3	3	Verplicht (cultureel) profielkeuze vak (1)	3	3
Geschiedenis	3	3	Maatschappijwetenschappen	3	3
Maatschappijkunde	3	3	Duits	3	3
Verplichte vakken vrije deel(2)	6	6	Frans	3	3
Biologie	3	3	Muziek	3	3
Geschiedenis	3	3	Verplicht maatschappelijk profielkeuzevak (1)	3 (-)	3 (-)
Maatschappijkunde	3	3	Economie	3	3
Muziek	2	2	Maatschappijwetenschappen	3	3
Duits	3	3	Schoolvakken	6	5
Frans	3	3	Bewegingsonderwijs	2	2
Schoolvakken	6	5	Levensbeschouwing	1	1
Bewegingsonderwijs	2	2	Stage	1	
Levensbeschouwing	1	1			
Stage	1		Algemene rekenvaardigheden	1	1
Algemene rekenvaardigheden	1	1			

Lessentabel Bartiméus College onderbouw vmbo bb/profiel Arbeid

Lessentabel Bartiméus onderbouw vmbo kb/bb/profiel Arbeid	Jaren			
	Arbeid/Dagbesteding			Totaal onderwijstijd alle leerjaren
	A1 en A2	A3	A4, A5 en A6	
Gemiddelde lesduur 50 minuten Schooljaar 39,1 weken	Lesuren	Lesuren	Lesuren	Lesuren
Kernvakken - totaal	9,00	7,00	5,00	1.564
Nederlandse taal en communicatie	4,00	3,00	2,00	665
Rekenen/wiskunde	4,00	3,00	2,00	665
Engels (1 uur profiel Arbeid, 3 uur vmbo BB)	1,00	1,00	1,00	235
Leergebieden - totaal	13,50	10,50	7,50	2.346
Mens, Natuur en Techniek	2,00	1,00	1,00	313
Mens en maatschappij	3,00	2,00	1,00	430
Levensbeschouwing	1,00	1,00	1,00	235
Culturele oriëntatie & creatieve expressie	2,00	2,00	1,00	352
Sport & bewegen	2,00	2,00	1,00	352
ICT-vaardigheden	1,00	1,00	1,00	235
Sociale vaardigheden	2,00	1,00	1,00	313
Mentoruur	0,50	0,50	0,50	117
Vorbereiding arbeid - totaal	9,50	14,50	19,50	3.597
Praktijkvakken - totaal	7,00	7,00	8,00	1.760
Praktijkvakken t.b.v. zelfredzaamheid	7,00	7,00		821
- Tuin/groen	1,50	1,50		176
- Algemene (fietst)techniek	1,50	1,50		176
- Schoonmaak en wasverzorging	1,00	1,00		117
- Koken	3,00	3,00		352
Praktijkvakken inclusief branche certificering			6,00	704
Specialisatie Groen en techniek			6,00	704
- Groen				
- Productie				
Specialisatie Dienstverlening				
- Horeca				
- Kantoor				
Basisaanbod t.b.v. zelfredzaamheid			2,00	235
Stages - totaal	2,50	7,50	11,50	1.838
- Begeleide bedrijfsexcursies (gem./week)	0,25	0,25	0,25	59
- Begeleide interne stages (leerjaar 1-6)	2,25	2,50	1,50	450
- Begeleide externe stage (leerjaar 3-6)		4,75	4,00	655
- Zelfstandige externe stage (leerjaar 4-6)			5,75	674
Totaal lesuren per week	32,00	32,00	32,00	7.507

Executieve functies (EF)

De afgelopen jaren hebben we op het Bartiméus College steeds meer aandacht gegeven aan het trainen van executieve functies (EF) bij onze leerlingen. Onder executieve functies verstaan we cognitieve processen die nodig zijn om activiteiten te plannen en te sturen. Dit kan zijn het organiseren van het huiswerk, het flexibel om kunnen gaan met veranderingen, het trainen van het werkgeheugen en op je eigen gedrag kunnen reflecteren.

Vaak kunnen we deze executieve functies in de klassensituatie of in een mentorles voldoende aandacht geven, maar mocht een leerling echt vastlopen, dan is het ook mogelijk om individuele coaching te krijgen. In de afgelopen jaren hebben we hiermee positieve resultaten geboekt.

Om een goed beeld te krijgen van de executieve vaardigheden van de afzonderlijke leerlingen nemen we aan het begin van de brugklas bij iedereen een gedragsvragenlijst 'de Brief' af. Op grond van deze screening bekijken we als commissie voor leerlingenzorg en vervolgens met de docenten wat de aandachtspunten voor de leerlingen zijn. Uiteraard wordt dit met de leerling en ouders gecommuniceerd.

Kritische succesfactoren (KSF)

Kritische succesfactoren zijn binnen cluster 1 ontwikkeld en vastgelegd. Tijdens de schoolperiode bij Bartiméus besteden wij hier aandacht aan. De kritische succesfactoren zijn vaardigheden die leerlingen met een visuele beperking zich zoveel mogelijk eigen moeten maken om in de huidige samenleving te kunnen participeren, zowel in persoonlijke relaties als in werksituaties.

De kritische succesfactoren voor leerlingen zijn:

1. Je hebt inzicht in je eigen visuele beperking en hebt vaardigheden om hiermee om te gaan
2. Je hebt inzicht in je eigen talenten en bouwt deze uit
3. Je kunt communiceren over je visuele beperking en je talenten
4. Je kunt de interactie tussen jezelf en je omgeving beïnvloeden
5. Je hebt een netwerk in de gemeenschap van visueel en niet-visueel beperkten

Bijlage 2 | Toelating

Commissie van Onderzoek regelt toelating

De toelating tot (voortgezet) speciaal onderwijs of Ambulante Onderwijskundige Begeleiding (AOB) is wettelijk geregeld en in handen van de Commissie van Onderzoek (CvO). Leerlingen met een visuele beperking die hen ernstig belemmert tijdens leren, komen in aanmerking voor onderwijs of AOB van Bartiméus.

De CvO houdt zich aan de richtlijnen van de Wereldgezondheidsorganisatie voor blinde of slechtziende kinderen. Meer informatie over de toelating en toelatingscriteria vindt u [hier](#).

Procedure voor toelating

Een maatschappelijk werker die deel uitmaakt van de Commissie van Onderzoek (CvO) heeft bij aanmelding eerst een intake. Daarna wordt u met uw zoon of dochter uitgenodigd voor een aantal onderzoeken:

- Oogheelkundig onderzoek
- Algemeen medisch onderzoek
- Psychologisch onderzoek
- En/of observatie in school

De CvO bespreekt de onderzoeksresultaten, onderzoekt of er een indicatie is voor onderwijs of begeleiding, en formuleert een advies. Zij doet dit in samenwerking met de betrokken collega's van Bartiméus Kind & Jeugd. Het voordeel van die samenwerking is dat onderwijs, ambulante begeleiding en/of verblijf goed op elkaar worden afgestemd.

Bij het formuleren van het advies wordt zoveel mogelijk uitgegaan van de gedachte: 'Gewoon onderwijs waar dat kan, speciaal waar het nodig is'. Het advies wordt met u besproken en de mogelijkheden worden bekeken. Ouders/verzorgers kiezen zelf of zij hun kind aanmelden voor onze school.

Soms blijkt gaandeweg dat Bartiméus Onderwijs toch niet de goede plek is voor uw zoon of dochter. In dat geval overleggen wij met u - of u met ons - over het samen naar de juiste plaats zoeken.

'Ik leer samenwerken'

Bijlage 3 | Zicht op ontwikkeling en begeleiding

Ontwikkelingsperspectief (OPP)

Voor iedere leerling wordt voor ieder schooljaar een ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) opgesteld. Hierin staat een inschatting van de capaciteiten van uw zoon of dochter plus belemmerende en bevorderende factoren. Op grond hiervan wordt een verwachte uitstroombestemming voor het voortgezet (speciaal) onderwijs vastgesteld. Ook worden onderwijsbehoeften in het OPP vastgelegd. Hierbij vinden wij dat de mening van uw kind en u van groot belang is.

Wanneer uw zoon of dochter nieuw is op school, wordt u samen met hem/haar binnen zes weken uitgenodigd voor het bespreken van zijn/haar ontwikkelingsperspectiefplan (OPP). Tijdens deze eerste OPP-bespreking zijn de mentor en ondersteuningscoördinator of orthopedagoog aanwezig.

Voor zittende leerlingen geldt dat in januari en aan het einde van het schooljaar de evaluatie van het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP) plaatsvindt. Aan het einde van elk schooljaar bespreken leerling, ouders en mentor/leerkracht het OPP voor het nieuwe schooljaar. Uw zoon of dochter wordt daar actief bij betrokken.

Indien nodig sluit de ondersteuningscoördinator of de orthopedagoog aan.

Met elkaar kijken we naar:

- visueel functioneren
- schoolvorderingen en leerresultaten
- sociaal-emotionele ontwikkeling
- onderwijsbehoeften leerling
- andere facetten die belangrijk zijn voor een goede persoonlijkheidsontwikkeling

Met deze gegevens brengen we in kaart:

- welke doelstellingen voor de individuele leerling haalbaar zijn
- wat de leerling zelf kan doen
- op welke wijze de school de leerling actief kan ondersteunen

Ook bespreken we elk jaar het trajectschema, waarin de verwachte uitstroombestemming gekoppeld wordt aan het verwachte uitstroomjaar.

Van vakleerplan naar studiewijzer

In een vakleerplan staan de doelen van een specifiek vak voor het huidige schooljaar. We onderscheiden drie onderwijsarrangementen:

- basisarrangement: het basisaanbod van de klas, bedoeld voor de leerlingen die zonder speciale aandacht de doelen kunnen behalen
- intensief arrangement: deze leerlingen hebben extra instructie of een andere aanpak nodig om de in het basisarrangement gestelde doelen te behalen
- verdiept arrangement: deze leerlingen halen met gemak de basisdoelen en hebben behoefte aan extra uitdaging wat betreft leerstof

Komend schooljaar zal een pilot starten om in 'Somtoday' gebruik te gaan maken van de studiewijzer (SW).

Hierin zal de leraar het jaarprogramma van zijn vak moeten zetten. De leerstof/lesstof/opdrachten/evaluatie kan hierin gezet worden.

Somtoday – uitstroomprofiel vervolgonderwijs

Het Bartiméus College maakt voor leerlingen in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs gebruik van 'Somtoday'. 'Somtoday' stelt docenten in staat om het maximale uit iedere leerling te halen. De set van webapplicaties en diensten verlaagt de administratieve druk en geeft inzicht in de ontwikkeling van de leerling. 'Somtoday' ondersteunt de school op het gebied van leren, leermiddelen en leerlingenadministratie. Hierdoor kunnen docenten onderwijs op maat bieden en kan elke leerling zich optimaal ontwikkelen.

Met 'Somtoday Ouder' kunnen ouders inzicht krijgen in het schoolleven van hun kinderen. Zij kunnen in 'Somtoday' het volgende bekijken:

- het rooster
- het opgegeven huiswerk
- de cijfers - de meest recente cijfers en de cijfers per vak
- vakinhoudelijke informatie
- door docenten bijgehouden afwezigheid (absentie)

Ook kunnen ouders berichten bekijken en zelf versturen.

Onder de kop 'Nieuws Hier' zijn diverse nieuwsberichten te vinden. Als er bijvoorbeeld een cijfer is ingevoerd, wordt dit hier getoond. Maar ook als er een systeem-update komt, wordt dit hier vermeld.

Als het huiswerk voor de leerling door de docent in Somtoday wordt ingevoerd, is ook dat hier zichtbaar.

In het cijferoverzicht is ook het gemiddelde cijfer per vak zichtbaar. Per vak zie je het laatst ingevoerde cijfer. Als je doorklikt op het vak zie je alle cijfers per vak. In het overzicht van alle vakken zie je van ieder vak het huiswerk en/of PTO/PTB (Programma voor Toetsing Onderbouw/Programma van Toetsing en beoordeling). Via het scherm 'afwezigheid' zijn hier de meldingen, constatering en maatregelen zichtbaar. Bijvoorbeeld van een melding: uw kind heeft een afspraak bij de tandarts.

Om gebruik te kunnen maken van de 'Somtoday-app' moet u deze downloaden uit een 'store'. De app heeft iOS 9.3+ en Android 4.4+ ondersteuning en is beschikbaar in de Google Play Store en de App Store. Er is een 'Somtoday leerling-app' en een 'Somtoday ouder-app'. De app is niet toegankelijk voor mensen met een visuele beperking. De browserversie is voor iedereen toegankelijk.

Rapporten

Driemaal per schooljaar krijgen de leerlingen een schoolrapport.

Als u naar aanleiding van het rapport een gesprek wilt met de mentor of een (vak)leerkracht, neem dan contact op met de mentor of groepsleerkracht. Hij/zij zorgt ervoor dat een afspraak wordt gemaakt.

Commissie van Leerlingondersteuning (CvL)

De taken van de Commissie van Leerlingondersteuning (CvL) zijn de leerlingondersteuning bewaken en adviseren over het OPP en de uitstroombestemming van uw zoon of dochter. Ook kan de CvL de Commissie van Onderzoek (CvO) adviseren (zie [bijlage 2](#)), bijvoorbeeld bij toelating of herindicatie van een leerling.

De CvL is verantwoordelijk voor:

- monitoring van ontwikkeling leerlingen volgens ontwikkelingsperspectiefplan (OPP)
- begeleiding van leerkrachten bij analyses van toets gegevens
- ondersteuning rond leerlingen met extra onderwijsbehoeftes
- advisering over door- of uitstroom
- plaatsing in een andere groep
- evaluatie van de kwaliteit van onderwijs en ondersteuning

De Commissie van Leerlingondersteuning (CvL) bestaat uit de schoolleider, de ondersteuningscoördinator en de orthopedagoog. Andere functionarissen (maatschappelijk werker, schoolarts) kunnen op afroep aanschuiven.

Ondersteuningsstructuur

De ondersteuningsstructuur omvat alle werkwijzen en voorzieningen die eraan bijdragen dat leerlingen optimaal profiteren van het onderwijsaanbod van de school.

De ondersteuningscoördinator (OC'er) verzamelt informatie, legt afspraken vast, loopt gemaakte afspraken na en organiseert zo nodig overleg met betrokkenen. De ondersteuningscoördinator koppelt terug naar de mentor. De orthopedagoog is betrokken bij specifieke situaties en is aanspreekpunt voor de ondersteuningscoördinator en externe contacten.

Ondersteuningsstructuur Bartiméus College

De ondersteuningsstructuur ziet er als volgt uit:

- bij de intake worden relevante gegevens verzameld en worden de onderwijsbehoeften benoemd. Dit worden samengevat in het ontwikkelingsperspectiefplan (OPP).
- de leerling wordt voor leerlingbespreking/rapportvergadering door de mentor op de agenda gezet. Het team kijkt hoe het leerproces en de sociaal-emotionele ontwikkeling verlopen. Er wordt besproken of adequaat wordt ingespeeld op onderwijsbehoeften en of aanpassing gewenst is.
- tijdens besprekingen van de Commissie van Leerlingondersteuning (CvL) wordt informatie ingebracht door de ondersteuningscoördinator. De CvL formuleert adviezen die met de leerling en de ouders besproken worden. Tijdens dit gesprek kunnen de mentor en/of ondersteuningscoördinator verwijzingen voorstellen:
 - verwijzing naar een orthopedagoog/GZ-psycholoog voor psychologisch onderzoek, begeleidende gesprekken of doorverwijzing
 - verwijzing naar een paramedicus voor onderzoek en/of behandeling.

Begeleiding leerlingen met extra ondersteuningsbehoefte

De leerlingen die naast een visuele beperking een ander (vaak al gediagnosticeerd) probleem hebben, zoals ASS, AD(H)D, NAH of dyslexie, krijgen indien nodig extra aandacht. Zodat zij ondanks hun dubbele beperking toch succesvol onderwijs kunnen volgen.

Dit vraagt zowel van u als ons team extra afstemming en waar mogelijk of noodzakelijk een eenduidige aanpak thuis en op school. Tijdens contactmomenten, zoals ouderavonden, OPP-besprekingen, mentorgesprekken, is er gelegenheid tot afstemming.

Autismespectrumstoornis (ASS)

Voor leerlingen met een Autismespectrumstoornis (ASS) en een visuele beperking is er indien gewenst extra aandacht. Hierbij wordt gebruik gemaakt van de informatie uit de 'WerkWijzer', die speciaal ontwikkeld is voor deze doelgroep. Deze 'WerkWijzer' bestaat uit een theoretisch en een praktisch deel waarin adviezen staan voor ouders, docenten en begeleiders. De adviezen hebben betrekking op ondersteunen van communicatie, structureren van tijd, ruimte en activiteiten.

Ook is er voor deze leerlingen een training psycho-educatie. Tijdens die training brengen wij leerlingen op een stimulerende manier meer zelfinzicht en kennis bij over ASS, aan de hand van het boek 'Ik ben speciaal' (Peter Vermeulen, 2010). Het gaat dan over 'Wie ben ik?', 'Waar liggen mijn beperkingen?' maar ook over 'Waar liggen mijn talenten en mijn mogelijkheden?'

CVI

CVI staat voor cerebrale visuele stoornissen. Dit zijn stoornissen in de verwerking van visuele prikkels als gevolg van een beschadiging of afwijking in de hersenen. Veel voorkomende klachten zijn een verminderd gezichtsvermogen, verstoorde oogbewegingen en/of oriëntatieproblemen. Door onderzoek en begeleiding van vele duizenden cliënten met CVI is CVI nu een vooraanstaand kennisgebied van Bartiméus.

De begeleiding bestaat uit observatie van visueel functioneren in dagelijkse situaties op school en advisering ten aanzien van computergebruik en het aanleren van compensatiestrategieën.

Kenmerkend voor CVI is dat het visueel functioneren wisselend is, dat er meer kijktijd nodig is en er sneller vermoeidheid optreedt. Leerlingen met CVI kunnen veel moeite hebben met afleidende geluiden of bewegingen als zij hun aandacht op bijvoorbeeld een handeling, werkboek, tekst of computerscherm richten.

Dyslexie

Indien nodig kan na onderzoek door de orthopedagoog een dyslexieverklaring worden afgegeven. Compenserende en dispenserende maatregelen kunnen per leerling verschillend zijn.

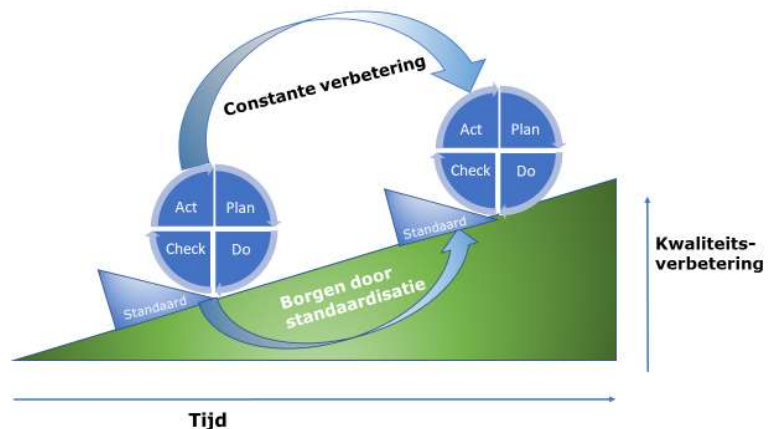
Opbrengstgericht werken

Wij werken opbrengstgericht. Eén van de uitgangspunten van opbrengstgericht werken (OGW) is: 'elk kind is uniek, maar dat betekent niet dat een eigen leerprogramma wenselijk, nodig of mogelijk is.'

We ontwikkelen een onderwijsprogramma voor de hele schoolpopulatie. Dat onderwijsprogramma is passend voor de opbrengsten die wij willen realiseren. Daarna kijken we naar de klas: moet het onderwijs in de klas verder worden aangepast? En tenslotte gaan we finetunen op het individu.

Resultaten van leerlingen worden op leerling-, groeps-, school- en clusterniveau geanalyseerd en besproken, waarna leerkrachten hun aanbod voor de komende periode hierop aanpassen. De invoering van het OGW is ook een ontwikkelingsproces waarin standaarden voor cluster 1 vso ontstaan.

Niet de inhoud of activiteit is bepalend voor de vormgeving van het onderwijs, maar het doel. De doelen zijn afgeleid van de schoolstandaarden voor de gewenste uitstroom. Opbrengstgericht werken doorloopt de vier fasen volgens de cirkel van Deming (zie afbeelding hiernaast).

'ICT heeft mij veel te bieden'

Bijlage 4 | Stage

Stage in uitstroomprofiel arbeid en arbeidsmatige dagbesteding

In de leerroutes arbeid en arbeidsmatige dagbesteding is de arbeidsvoorbereiding een belangrijk onderdeel van het onderwijs. Daarin spelen de stages een belangrijke rol.

Arbeidstoeleiding arbeid en arbeidsmatige dagbesteding

Door middel van stage en arbeidstoeleiding realiseren wij een goede afstemming tussen de verwachtingen en mogelijkheden van de leerling en de eisen die werkgevers stellen. Praktijklessen bereiden leerlingen voor op later, de tijd na school. Naast praktijklessen volgen de leerlingen individueel interne, begeleide stage waarbij facilitaire taken binnen school uitgevoerd worden.

Vanaf leerjaar 4 breiden we dit aanbod uit met een begeleide externe stage bij de werkplekken van Bartiméus en reguliere bedrijven.

Bovenbouw arbeid en arbeidsmatige dagbesteding

In de bovenbouw van beide uitstroomprofielen (arbeid en arbeidsmatige dagbesteding) zijn stages de spil van het onderwijs. Stages spelen een belangrijke rol in de arbeidstoeleiding.

Afhankelijk van de wensen, mogelijkheden en verwachtingen van de leerling en de ouders gaan de leerlingen vanaf het vierde leerjaar stage lopen, beginnend met een begeleide externe stage (BES) van één dagdeel in de week. In het volgende schooljaar start de leerling aan zijn ZES: de zelfstandig externe stage. Deze stage wordt in de loop van het leerjaar geleidelijk opgebouwd van een tot twee stagedagen per week. Waar mogelijk kan dat uitgebreid worden tot drie of vier dagen.

De stages hebben aanvankelijk een oriënterend karakter. Na een periode van oriëntatie bij verschillende werkplekken, richten de stages zich steeds meer op de uitstroomplek van de leerling. Dat kan een arbeidsmatige dagbestedingsplek of arbeid (bij een leerwerkbedrijf) zijn.

Door de stage leert de leerling in de praktijk wat bij hem past, waar hij goed in is en waar hij zich verder in kan ontwikkelen. In de stage ligt het accent in eerste instantie op de kennismaking met een werkveld, oefenen van de werknemersvaardigheden en het verkennen en oefenen van de arbeidsvaardigheden horende bij de stageplek.

Daarnaast zijn de sociale vaardigheden op de werkvloer - zoals omgaan met je collega's - een belangrijk onderdeel tijdens de stages en in de stagelessen.

Het zoeken naar en vinden van een passende stageplaats voor een leerling vindt plaats in samenspraak met de leerling en ouders. De stages kunnen plaatvinden bij: de werkplaatsen van Bartiméus, bij een (zorg)instelling in eigen woonomgeving, bij een regulier bedrijf.

Waar mogelijk wordt in overleg geoefend met reizen naar de stageplek. Dit wordt gedaan door de mobiliteitsinstructeurs.

Onderzoek bij het Loopbaanadviescentrum van Werkpad Bartiméus

Voor de leerlingen in de overstap naar de bovenbouw maken, adviseren wij in het jaarlijks ontwikkelingsperspectiefplangesprek (OPP-gesprek) om het psycho-sociaal (& psychologisch) onderzoek (PSO) van het Loopbaanadviescentrum 'Werkpad' uit te laten voeren.

Het onderzoek is gericht op te maken keuzes, meer specifiek:

- wat kan ik (capaciteiten)
- wat wil ik (interesses)
- wat past bij mij (persoonlijkheid)
- de omgang met de visuele beperking en de gevolgen ervan

Het PSO geeft de leerling en ouders uitgebreide informatie die helpend kan zijn bij de keuze voor een vervolgopleiding of arbeidsrichting. Het is fijn als de leerling en ouders de informatie met school willen delen, zodat gezamenlijk gekeken kan worden wat de leerling nog nodig heeft om de volgende stap in zijn onderwijsloopbaan succesvol en met vertrouwen te kunnen maken.

Het onderzoek duurt twee en halve dag en vindt in Ermelo plaats. Vervoer naar Ermelo moet door de ouders geregeld worden.

Als de leerling thuiswonend is, worden de kosten voor het onderzoek voor jongeren tot 18 jaar betaald door de eigen ziektekostenverzekering. Wel is

het verstandig om dit van tevoren te checken bij de ziektekostenverzekering.

Voor de onderzoekskosten voor de leerling die doordeweeks bij Bartiméus woont wordt intern naar een oplossing gezocht. Deze kosten worden namelijk niet door de eigen ziektekostenverzekering vergoed.

Voor verder informatie en aanmelding kunt u contact opnemen met E. Kikkers, stage- en uitstroomcoördinator met decaantaken

Stage in uitstroomprofiel vervolgonderwijs

Stage aan het eind van de onderbouw

Aan het eind van de onderbouw lopen de leerlingen in het uitstroomprofiel vervolgonderwijs één dag stage in een bedrijf dat ze in hun eigen directe omgeving zoeken.

Stage vmbo-tl en havo

In het voorlaatste examenjaar lopen vmbo- en havoleerlingen een beroep oriënterende stage van twee weken in een regulier bedrijf in eigen woonomgeving of in Zeist en omstreken. Doel van deze stage is dat leerlingen zich, waar mogelijk, oriënteren op werkvelden/beroepen waar zij interesse in hebben. Een ervaring die meegenomen wordt in de zoektocht naar en de keuze van een vervolgopleiding. Leerlingen doen tijdens de stage ervaring op met algemene werknemersvaardigheden horende bij werk/arbeid en maken kennis met werkzaamheden in het werkveld/beroep.

De stages worden vanuit school voorbereid en begeleid tijdens het Loopbaan-Oriëntatie-Begeleiding-lesuur (LOB-lesuur). De leerlingen wisselen hun stage-ervaringen uit met elkaar en met de begeleiders op de stageplek en op school.

Tijdens de stage ligt de nadruk op vaardigheden zoals communiceren, sociale omgang, mobiliteit, zelfstandigheid en zelfredzaamheid. De leerlingen worden gestimuleerd om, met hulp van de stagebegeleider, zélf een stageplaats te zoeken. Daar voert de leerling allerlei opdrachten uit, die hij verwerkt in een stageverslag.

Na afloop van de stage vindt een uitgebreide evaluatie plaats en beoordeelt de stagebegeleider het stageproces, de voorbereiding, de uitvoering en het verslag. Aan het eind van het schooljaar verzorgt iedere leerling die stage heeft gelopen, een presentatie van zijn stage. De stage-ervaringen maken onderdeel uit van de LOB-lessen.

Stage vmbo bb/kb – dienstverlening en producten

De leerlingen lopen in het derde leerjaar 16/20 keer een dagdeel stage. Zij doen leerwerk-ervaringen op in verschillende werkvelden, leren over zichzelf: wat kan ik, waar heb ik hulp bij nodig, welke hulpmiddelen heb ik nodig, in welk werkveld wil en kan ik verder leren en werken, ze leren basis werknemers-vaardigheden zoals op tijd komen, vragenstellen, je houden aan afspraken, overleggen en samenwerken.

‘Ik leer te vertrouwen op mezelf’

Bijlage 5 | Over Bartiméus

Het Bartiméus College maakt deel uit van stichting Bartiméus Onderwijs. Deze stichting is onderdeel van Bartiméus, klantgroep Kind en Jeugd. Stichting Bartiméus Onderwijs heeft een college van bestuur, waarvan u de contactgegevens in het supplement schoolgids vindt.

Op de tweede pagina van deze school leest u meer over wat Bartiméus doet. In deze bijlage vindt u meer algemene informatie over de klantgroep Kind & Jeugd van Bartiméus en over Bartiméus Onderwijs.

Bartiméus Kind & Jeugd

Sinds begin 2020 is de organisatiestructuur van Bartiméus zo opgebouwd dat alle expertise gebundeld is rond verschillende klantgroepen: Kind & Jeugd, Volwassenen, Volwassenen met een meervoudige beperking, Senioren, Bedrijven & maatschappij en Accessibility. Op die manier kunnen we al onze kennis en ervaring optimaal inzetten voor de behoefte en vragen van alle mensen in Nederland die slechtziend of blind zijn.

Het gaat bij de klantgroep Kind & Jeugd naast het onderwijs en de ambulante onderwijsbegeleiding om het expertisecentrum diagnostiek visuele aandoeningen en de ambulante begeleiding van kinderen en gezinnen. Binnen Kind & Jeugd werken we toe naar integraal werken.

De ambitie van Kind & Jeugd is dat ieder kind en elke jongere datgene kan ontwikkelen en uit het leven kan halen wat maximaal haalbaar is (laat zien wat jij kan!). We werken op basis van de meest recente inzichten over (de gevolgen van en leven met) visuele beperkingen vanuit één kind één plan.

Bartiméus Onderwijs

Het Bartiméus College is onderdeel van de onderwijsinstelling Bartiméus Onderwijs, ondergebracht in stichting Bartiméus Onderwijs. Bartiméus Onderwijs is onderdeel van stichting Bartiméus Sonneheerdt, klantgroep Kind & Jeugd.

Het speciaal onderwijs en voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen met een visuele beperking zijn geregeld in de Wet op de Expertisecentra.

Als expertisecentrum heeft Bartiméus Onderwijs drie hoofdtaken:

- Zorgen voor speciaal of voortgezet speciaal onderwijs aan leerlingen van 4 tot 20 jaar met een (meervoudige) visuele beperking. Dit onderwijs sluit zoveel mogelijk aan bij het reguliere basisonderwijs en voortgezet onderwijs.
- Ambulante onderwijskundige begeleiding verzorgen voor leerlingen met een visuele (meervoudige) beperking en ondersteuning van de scholen.
- Onderwijsondersteunende activiteiten verzorgen zoals:
 - oogheelkundig, didactisch en psychologisch onderzoek
 - advisering van ouders
 - maken van ontwikkelingsperspectieven
 - vastleggen van wederzijdse verplichtingen in begeleidingscontracten
 - opzetten en verzorgen van cursussen
 - onderzoek en ontwikkeling
 - training op gebied van oriëntatie en mobiliteit
 - adviseren over en demonstreren van geavanceerde apparatuur

Bartiméus Onderwijs verzorgt speciaal onderwijs op locaties in Zeist en Lochem. Voortgezet speciaal onderwijs vindt in Zeist plaats. Op de Bosschool in Doorn wordt speciaal onderwijs en speciaal voortgezet onderwijs gegeven aan leerlingen met een meervoudige visuele beperking die zeer moeilijk leren. Daarnaast verzorgt Bartiméus Onderwijs AOB (Ambulante Onderwijskundige Begeleiding) vanuit locaties in Zeist, Lochem en Zwolle.

Missie, identiteit en bouwstenen

In onderstaande infographic (afbeelding 2) vindt u puntsgewijs beschreven wat onze missie, identiteit, ons motto en onderwijs- en begeleidingsconcept is. Over de visie van Bartiméus las u al op pagina 2.

Meer achtergrondinformatie over onze uitgangspunten is te vinden in ons instellingplan, dat op de [website](#) staat (zie kopje 'Documenten'). Over het instellingsplan leest u ook meer na de infographic.

Afbeelding 2: infographic met onze missie en identiteit, ons motto en onderwijs- en begeleidingsconcept (de bouwstenen)

Bartiméus Onderwijs

Onze missie

B: Wij zijn er voor alle mensen in Nederland die slechtziend of blind zijn. We zijn er voor hun naasten en voor de professionals om hen heen. We stellen alles in het werk om mogelijk te maken dat mensen met een visuele beperking het leven kunnen leiden dat bij hen past en zich voluit kunnen ontplooien. Want het gaat niet om hoeveel procent je ziet. Het gaat om hoeveel procent je leeft.

Onze identiteit

→ Christelijke waarden maken ons werk betekenisvol. Wij stellen ons open op en zetten ons in voor iedereen die de christelijke waarden respecteert en ernaar handelt.

→ De mens in relatie tot zijn/haar medemens staat centraal. Ieder mens is uniek en mag er zijn met zijn/haar persoonlijke eigenschappen. Wij oordelen en veroordelen niet.

Ons motto

Onder het motto 'Ik doe mee!' willen wij leerlingen met ons onderwijs en onze ambulante onderwijskundige begeleiding zo goed mogelijk toerusten voor participatie, nu en in de toekomst.

Onze bouwstenen

 wij kennen je en dagen je uit tot leren naar vermogen	 wij creëren een balans tussen uitdaging en veiligheid	 wij helpen je bij het ontwikkelen van een reëel zelfbeeld	 wij vergroten je wereld	 wij maken informatie toegankelijk voor je
--	--	--	--	--

Deze bouwstenen geven richting aan het handelen van onze professionals in de scholen en de ambulante onderwijskundige begeleiding.

Instellingsplan en jaarplan

Scholen in Nederland stellen elke vier jaar een school- of instellingsplan op. Daarin worden de ambities voor de langere termijn geformuleerd.

Bartiméus Onderwijs focust in haar instellingsplan op het concretiseren van de weg naar 'participatie'. Voor alle leerlingen betekent dit dat zij meedoen aan de samenleving vanuit hun talenten en mogelijkheden, nu en later. Het instellingsplan is [hier](#) te vinden op de website van Bartiméus (onder het kopje 'Documenten').

Elke school heeft vanuit de instellingsbrede ambities schooleigen ambities voor de lange termijn benoemd. Met jaarplannen op klantgroep- en schoolniveau werken we stap voor stap aan het realiseren van onze ambities. In het supplement van de schoolgids vindt u meer informatie over de gerealiseerde doelen uit vorig schooljaar en de volgend schooljaar te realiseren doelen.

Innovatie en ontwikkeling

Onderwerpen die bij Bartiméus veel aandacht vragen én krijgen zijn:

- veranderende wensen en behoeften van leerlingen en ouders
- nieuwe technologieën en onderwijsmethoden
- nieuwe kwaliteitseisen van de overheid
- de wens om expertise vast te leggen en te borgen

U vindt ze uitgewerkt terug binnen het instellingsplan en de daarvan afgeleide jaarplannen.

Ook werken we bij Bartiméus aan vernieuwende projecten die bijvoorbeeld door het [Bartiméus Fonds](#) of door het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen (OCW) worden gefinancierd.

Medewerkers kunnen hiervoor geheel of gedeeltelijk voor bepaalde tijd worden vrijgesteld van hun normale werkzaamheden.

Die projecten hebben tot doel nieuwe werkwijzen of producten te ontwikkelen en in te voeren, bijvoorbeeld om de toegankelijkheid en kwaliteit van het onderwijs te vergroten. Of om te bekijken hoe nieuwe technologieën en hulpmiddelen kunnen worden ingezet.

Ook zijn er projecten die tot doel hebben kennis en ervaring vast te leggen.

ICT (informatie- en communicatietechnologie)

In het onderwijs van Bartiméus maken we veel gebruik van ICT. Het doel is dat leerlingen ICT-hulpmiddelen gebruiken voor leren, wonen, werken en vrije tijd.

Hoe wordt ICT ingezet op de scholen van Bartiméus?

Alle leerlingen van de Bosschool leren omgaan met de iPad en wanneer mogelijk met de pc. Waar mogelijk wordt er een groot beeldscherm en software gebruikt voor vergroting en spraak.

In de klaslokalen van het SO in Zeist en Lochem staan desktopcomputers voor slechtziende leerlingen. Zij gebruiken een groot beeldscherm en software voor vergroting en spraak.

Op het Bartiméus College in Zeist gebruiken de leerlingen een laptop en indien nodig kunnen zij een groot beeldscherm gebruiken in het klaslokaal of in de bibliotheek. Ook leren zij met en van lesboeken en faciliteiten die op het schoolnetwerk staan. Opdrachten die leerlingen maken sturen zij per e-mail naar de docent of worden door de leerling afgedrukt. Er is ook een draadloos netwerk beschikbaar voor zelf meegebrachte apparatuur van leerlingen en medewerkers. Zo kunnen tablet en smartphones door iedereen worden ingezet. Voorbeelden van ICT-projecten voor het onderwijs vindt u op onze website (in het menu: ['ICT in onderwijs'](#)).

De kennisorganisatie

In de koers van Bartiméus neemt het laten stromen van kennis een belangrijke plaats in. Bartiméus ontwikkelt zich verder om dé expertise-organisatie op het gebied van leven, leren en werken met een visuele beperking te zijn.

Bartiméus investeert in het vergroten van de kennis en expertise op het gebied van visuele beperkingen. Deze kennis passen we niet alleen toe in onze eigen scholen, maar dragen deze ook over aan anderen. Als expertiseorganisatie zijn we elke dag bezig met het ontwikkelen, delen, toepassen en implementeren van onze kennis ten behoeve van leerlingen.

Meer informatie over onze kennisorganisatie vindt u op onze [website](#).

Medezeggenschapsraad (MR)

Bartiméus heeft een gemeenschappelijke medezeggenschapsraad voor de scholen in Doorn, Lochem en Zeist en de Ambulante Onderwijskundige Begeleiding (AOB). Deze medezeggenschap is geregeld in de Wet Medezeggenschap op Scholen (WMS). Ook de Wet op de Expertisecentra (WEC) voor voorzieningen in het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs is van toepassing op de MR.

Missie en werkwijze MR

De MR komt op voor de belangen van leerlingen, ouders en personeel en zet zich in voor de kwaliteit van het onderwijs. De MR bestaat uit acht leden (vier ouders en vier personeelsleden) aangevuld met een ambtelijk secretaris. De MR vergadert in de regel tien avonden per jaar. Andere ouders en personeelsleden kunnen als toehoorder de vergaderingen bijwonen.

Rechten MR

De MR is bevoegd alle schoolaangelegenheden te bespreken. Ook is de MR bevoegd aan de schoolleiding en het bestuur van Bartiméus voorstellen te doen en standpunten kenbaar te maken. Op deze voorstellen en standpunten moeten zij met argumenten reageren. Op een aantal punten heeft de MR instemmingsrecht. Dat betekent dat een maatregel alleen van kracht kan worden als de MR instemt.

Wilt u contact?

U kunt in contact komen met de MR via ambtelijk secretaris Esseline Braakhekke, mr-onderwijs@bartimeus.nl, of telefoon 06 34 37 06 16. Meer informatie over de MR en de verslagen van de MR-vergaderingen vindt u op de [website van de MR van Bartiméus](#).

Sponsoring

Bartiméus Onderwijs wordt niet door het bedrijfsleven gesponsord. Het Bartiméus Fonds financiert tijdelijke projecten om de kwaliteit van onderwijs verder te verhogen. Daarnaast ondersteunen enkele stichtingen de activiteiten van Bartiméus.

Inspectiebezoek en toezichtarrangementen

Minstens één keer in de vier jaar onderzoekt de onderwijsinspectie ieder schoolbestuur in Nederland. Dan wordt onderzocht of het bestuur op zijn scholen zorgt voor onderwijs van voldoende kwaliteit en of het financieel in staat is om ook in de toekomst goed onderwijs te blijven verzorgen.

In november 2018 vond het meest recente vierjaarlijks bezoek bij Bartiméus plaats. Wij zijn er trots op dat de onderwijsinspectie van oordeel is dat alle scholen van Bartiméus voldoende basiskwaliteit leveren én dat de kwaliteitszorg en het financieel beheer door het bestuur op orde is. Het basistoezicht is in februari 2019 vastgesteld voor alle scholen.

De rapportage van het vierjaarlijks bezoek vindt u op de [website van de onderwijsinspectie](#).

Zelfevaluatie- en tevredenheidsonderzoek

Het zelfevaluatie- en tevredenheidsonderzoek Qfeedback wordt jaarlijks onder ouders, leerlingen (waar mogelijk) en onderwijsmedewerkers afgenomen. Een onderdeel hiervan is de monitoring van de sociale veiligheid van leerlingen. Als leerlingen niet de vragenlijst in kunnen vullen, wordt er voor hen een observatielijst ingevuld.

De resultaten worden besproken met en teruggekoppeld aan de betrokkenen. De resultaten leveren een aantal ontwikkeldoelen op die scholen opnemen in het schooljaarplan.

In het supplement behorend bij deze schoolgids vindt u een samenvatting van de meest recente resultaten van het zelfevaluatie- en tevredenheidsonderzoek.

'Schilderen met licht'

Bijlage 6 | Afkortingenlijst

AB	Ambulante Begeleiding
AD(H)D	Attention Deficit (Hyperactivity) Disorder
AOB	Ambulante Onderwijskundige Begeleiding
ASS	Autismespectrumstoornis
AVG	Arts Verstandelijk Gehandicapten
BB	Bovenbouwgroep
bbl	basisberoepsgerichte leerweg (binnen vmbo)
BES	begeleide externe stage
BIS	begeleide interne stage
CE	centraal examen
CTO	computertoegankelijkheidsonderzoek
CvB	Commissie van Begeleiding
CVI	Cerebral Visual Impairment, cerebrale visusstoornissen
CvL	Commissie van Leerlingondersteuning
CvO	Commissie van Onderzoek
D&P	Dienstverlening en Producten
DUO	Dienst Uitvoering Onderwijs
EF	Executieve functies
GCBO	Landelijke Geschillencommissie voor Bijzonder Onderwijs
HGW	Handelingsgericht werken
Hbo	hoger beroepsonderwijs
IB'er	Intern Begeleider
ICT	informatie- en communicatietechnologie
IVIO	Instituut voor Individuele Ontwikkeling
Kbl	kaderberoepsgerichte leerweg (binnen vmbo)
KOG	Kleuterobservatiegroep
KSF	kritische succesfactoren
LOB	loopbaanoriëntatie en -begeleiding
LVOS	Leerling- en onderwijsvolgsysteem
Mbo	middelbaar beroepsonderwijs

MB	Middenbouwgroep
MR	Medezeggenschapsraad
NAH	niet-aangeboren hersenletsel
O&M	Oriëntatie & Mobiliteit
OB	Onderbouwgroep
OC'er	Ondersteuningscoördinator
OCW	Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen
OGW	Opbrengstgericht werken
OPP	ontwikkelingsperspectiefplan
OR	Ondernemingsraad
OVM	Ontwikkelingsvolgmodel
po	primair onderwijs
PrO	Praktijkonderwijs
PSO	psycho-sociaal onderzoek
PTO/PTB	Programma voor Toetsing Onderbouw/ Programma van Toetsing en beoordeling
REA	Route-Educatie-Arbeid (REA College)
RT	remedial teaching
SEL	Sociaal Emotioneel Leren
so	speciaal onderwijs
SW	studiewijzer
tl	theoretische leerweg (binnen vmbo)
vmbo	Voortgezet Middelbaar Beroeps Onderwijs
vso	Voortgezet Speciaal Onderwijs
WEC	Wet op de Expertisecentra
WMS	Wet op de Medezeggenschap voor Scholen
ZES	zelfstandige externe stage
ZML	zeer moeilijk lerend